

20
'68

FL

ANI
NR
11 P

1. Căsuș
executa

le OLAC

PORT

orumu
portiv

rareo
ă în:

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

Miercuri dimineața s-au deschis lucrările celei de-a X-a sesiuni a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

În actuala sesiune, deputații forului suprem sînt chemați să dezbată probleme de o deosebită importanță pentru perfecționarea în continuare a activității unor sectoare ale vieții economice, sociale și culturale a țării.

Încînd parte din ansamblul de măsuri elaborate de Congresul al IX-lea și de Conferința Națională a partidului, proiectele de legi prevăzute a fi supuse ezbaterei Marii Adunări Naționale au constituit, în prealabil, obiectul unei largi consultări a maselor. Zeci de mii de cetățeni au făcut propuneri, sugestii și observații care au contribuit la îmbunătățirea acestor proiecte de legi.

Ordinea de zi a lucrărilor sesiunii a cuprins următoarele:

-) Proiectul de lege pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală de odihnă sau turism.
-) Proiectul de lege privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași.
-) Proiectul de lege privind învățămîntul în Republica Socialistă România.
-) Proiectul de lege cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.
-) Proiectul de lege privind organizarea cooperăției meșteșugărești.
-) Proiectul de lege privind exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii.
-) Proiectul Codului penal.
-) Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat de la ultima sesiune a Marii Adunări Naționale.

La ora cînd închidem ediția, lucrările sesiunii continuă.

SĂRBĂTOAREA LILIACULUI

Una dintre marile sărbători ale primăverii, tradiție străveche, reinviată astăzi, căreia localnicii, țărani din partea locului, i-au dat numele «Sărbătoarea liliacului», are loc în fiecare an într-o pădure de liliac de 20 de hectare, în lăntată de mîna nevăzută a naturii la poalele munților Mehedinți, în partea de nord-vest a Olteniei, la locul numit Ponoarele. Data sărbătorii — a doua duminică a lunii mai, momentul cînd podoaba florală a pădurii atinge apogeul abundenței.

Atît pădurea de liliac cît și datina de sărbătoare a acestei zile sînt atît de vechi încît s-au făcut loc în legendele populare, legîndu-se și începuturile de împrejurări și fapte mai puțin obișnuite. Una dintre legende spune că, pe vremuri, cetele de haiduci care așteptau calea boierilor pentru a îmbarca dreptate celor asupriți își dădeau întâlnire la înflorirea liliacului, în locurile ascunse ale Ponoarelor.

Era nu numai o întâlnire haiducească, de grupare a forțelor sau de alegere a căpeteniei, ci și un prilej de petrecere, care începea dimineața în zori și se sfîrșea o dată cu căderea nopții. Berbecii se rumeau în spuză jarului după o anume rînduială, iar bărdacele cu vin țineau hangul cîntecelor spuse anume în asemenea împrejurări. Apoi cînd luna se ivea printre cetele Parîngului, haiducii se așteptau în desul codrilor...

Astăzi, păstrîndu-și valoarea de simbol,

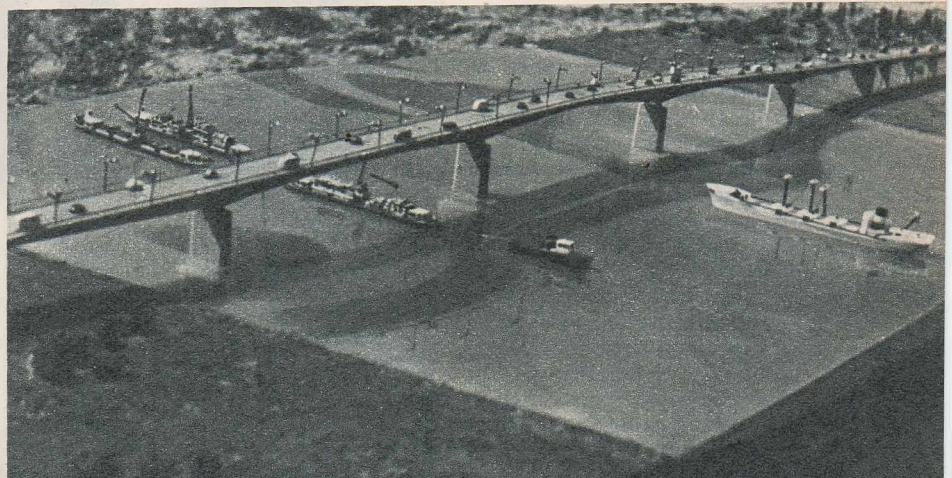
sărbătoarea liliacului a devenit o manifestare amplă, la care iau parte locuitorii din întregul județ. În zorii acestei duminici de mai, din Valea Ursului, Isverna, Apa Neagră, Călugăreni, Pocruia, Cloșani, Padeș, Scorila — vechi sate oltenești cu nume dacice — și chiar mai de departe, din Peștișanii lui Brâncuși și din alte așezări adăpostite de umbra Mehedinților și a Vilcanului, se revarsă spre Ponoarele un nesfîrșit alai de sărbătoare.

Vin și grupuri masive de turiști din numeroase colțuri ale țării și chiar de peste hotare. Este un spectacol inegalabil prin pitorescul și originalitatea sa.

De pe înălțimi de stîncă se aud sunete prelungi de tîrnac. Apoi, torent de cîntece, hore, dansuri populare, atît de specifice în această zonă, se revarsă pe sub ramurile de liliac, inundînd depărtările. Tot ce are mai frumos folclorul gorjenesc și mehedințean se perindă în această zi pe estradele Ponoarelor; tot ce este mai de preț în portul popular, frumos, original și diferit de la un sat la altul, este purtat cu mîndrie la această sărbătoare.

Este un minunat prilej de a cunoaște noblețea sufletească a oamenilor de pe aceste meleaguri, de a le măsura intensitatea pasiunii lor pentru viață, pentru frumos, cu ajutorul mijloacelor veșnic vii ale artei populare.

Nicolae DOXĂNESCU

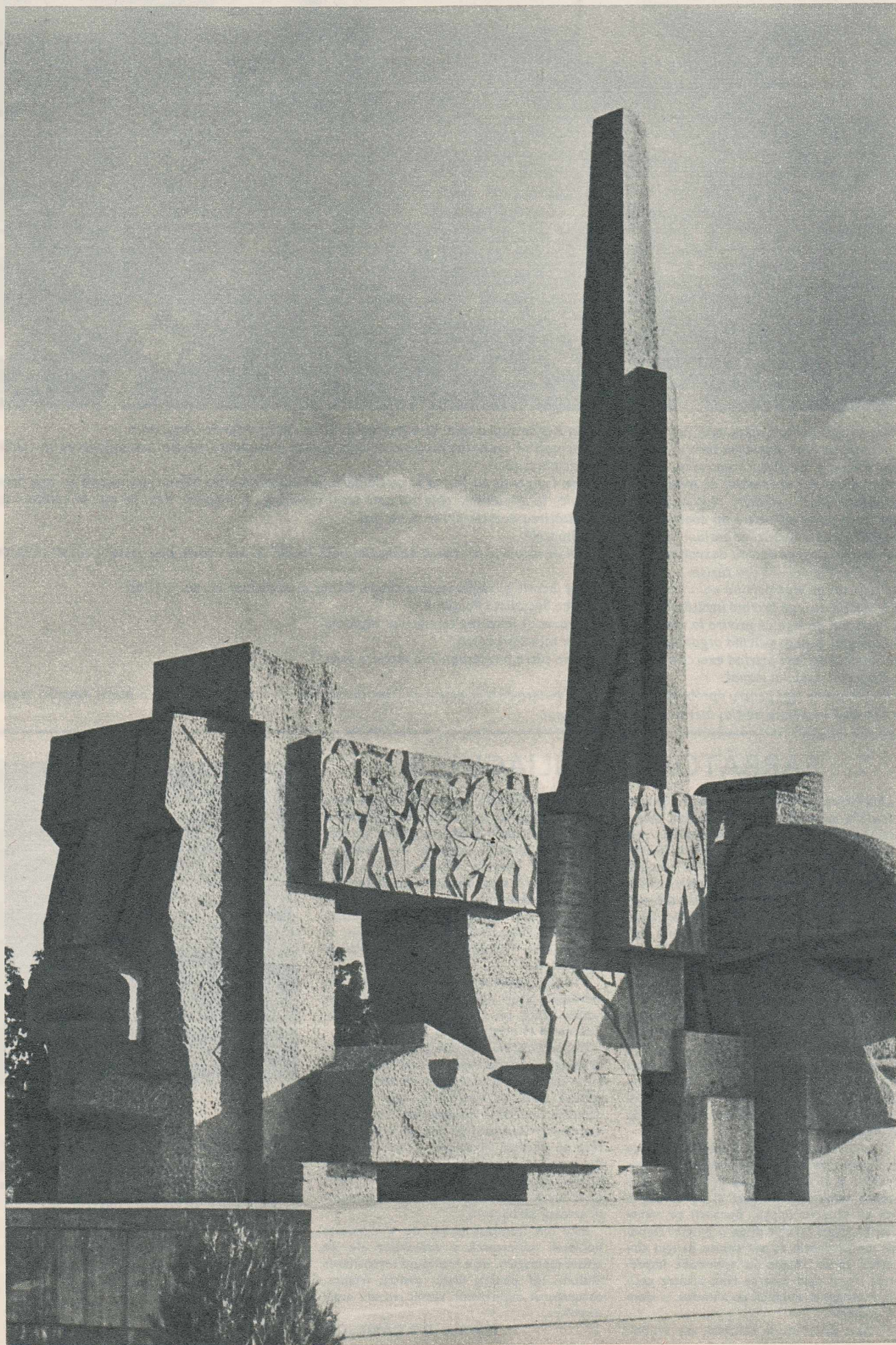
O imagine pe care turiștii în drum spre litoral vor avea prilejul s-o vadă, peste cîțiva ani, «la scară naturală»: așa va arăta podul rutier de la Giurgeni-Vadul Oii, actualmente aflat în construcție.

9 MAI

de Mihai BENIUC

Întreita ei semnificație pentru România face din ziua de 9 mai o sărbătoare deosebită. Aniversarea proclamării independenței (1877), cinstirea memoriei eroilor căzuți pentru patrie, victoria împotriva Germaniei hitleriste (9 mai 1945), la care poporul nostru a contribuit cu greu tribut de sînge și cu elan înflăcărat prin faptele de arme și prin munca sa plină de abnegație, constituie dimensiunile festive ale acestei luminoase zile. Dacă adăugăm că între 8 și 12 mai 1921 a avut loc congresul care a dat ființă Partidului Comunist Român, ziua ne apare dintr-o dată într-un cerc roșu. Focalizate în prezent, aceste date istorice din cursul aproape a unui veac de independență statală dau zilei de 9 mai o strălucire de nestemată cu multe fațete, jucată în soare. Nestemata aceasta nu e din lumea pietrelor scumpe, ci de ordinul profund omenesc al conștiinței sociale a unui popor ce-și iubește trecutul de lupte și sacrificii, își prețuiește ca bun suprem independența și suveranitatea, și-și construiește harnic și cu încredere în destinul său viața în patria sa socialistă, croindu-și drumul către comunism. Cu atît mai plină de înțeles e ziua de 9 mai cu cît nici unul dintre actele istorice amintite nu i-a căzut în sîn poporului nostru ca para coaptă din pom, ci a rezultat din lupte grele, exprimînd năzuințele a generații și generații de înaintași, și au fost, toate, subliniate gros cu sînge, cu sîngele vitejilor fii ai țării. 9 mai e ziua reculegerii, amintindu-ne pe toți aceia care au luptat și și-au dat viața pe cîmpul de onoare. 9 mai ne duce cu gîndul îndărăt la ostașii români care, acum aproape un secol, au înfrînt stăpînirea și jugul otoman, la cei care în anii 1916-1918 au căzut luptînd, la cei care împreună cu fiii Uniunii Sovietice au căzut zdrobind monstrul hitlerist, și nu mai puțin la aceia care cu sîngele lor, după întemeierea Partidului Comunist Român, au însemnat cu sîngele lor drumul către socialism, au sfințit cu sîngele lor vatra României de azi, a Republicii Socialiste România. 9 mai recheamă în memorie pe toți aceia care au înfăptuit independența noastră ca stat liber în Europa, unirea poporului, eliberarea de sub călcîiul fascist, revoluția socialistă în România, pe toți aceia care au determinat ridicarea poporului acesta muncitor, treaptă după treaptă, pe o culme a istoriei de unde-și poate privi cu încredere viitorul și-și poate duce mai departe destinul uman pe calea luminată de ideile călăuzitoare ale lui Marx, Engels și Lenin.

Pe această traiectorie a devenirii sociale și socialiste se înscrie ziua de 9 mai, sărbătoarea care răsfrînge trecutul glorios al țării, simbolizează înmănușcherea energiilor poporului și îndeamnă la efort susținut, la luptă unită și solidară, pentru ca poporul nostru să-și merite totdeauna și pe deplin locul de cinste în rîndul popoarelor socialiste, al popoarelor lumii, în omenirea contemporană.

UN JUDEȚ VECHI ÎN IPOSTAZE NOI

Reportaj de George CIUDAN
Fotografii de Francisc KELEN și Morel VOLBURĂ

Iată-mă în județul Arad, județul meu de baștină, pe care, în urmă cu aproape 25 de ani, ca lucrător cu plai-vazul la gazeta locală, l-am străbătut de la un capăt la altul. Revăzută în zilele acestei izbucniri de primăvară, Aradul mi s-a înfățișat cu vechile și fermecătoarele sale așezări, la care epoca noastră a adăugat noi dimensiuni ale frumuseții și civilizației.

Aradul este județul care l-a născut pe unul dintre cei care au dat literelor românești nepieritoare glorie — Ion Slavici; Aradul este județul unde s-au născut, au muncit și au luptat doi cărturari români care și-au adus o spornică contribuție pentru împlinirea unui vis de aur: Unirea Transilvaniei cu România. Istoria va mai vorbi despre acești doi arădeni: Vasile Goldiș și Ștefan Ciceo-Pop. Aici, în acest județ, l-am însoțit în urmă cu 22 de ani, ca tânăr reporter la ziarul «Patriotul», pe un deputat de Arad care vorbea cu oamenii de la inimă la inimă, pe un distins și neînfricat conducător al Partidului Comunist Român: Lucrețiu Pătrășcanu. Aici, în județul Arad, în vestita podgorie a Șiriei, am cunoscut un om căruia i-am gustat și cintecele, și rachiul de piersică de 60 de focuri. Pe tulpina foldorului local, omul acesta a altoit cintecele de jele și de dor care au mîngîiat inima lui Nicolae Iorga. Omul acesta care m-a ospătat cu strașnică băutură și nepieritoare cintecele se numește Emil Monția. Aici, la Arad, a învățat liceul și a început să umble la poezie un flăcău de pe Crișuri, Mihai Beniuc. Aici, în județul Arad, trăiește și muncește un țăran înțelept și gospodar foarte, vestit în toată România, moșogănușul Gheorghe Goina, erou al muncii socialiste, președintele Cooperativei agricole din Sintana.

Aradul meu, cu o personalitate distinctă în urbanistica românească, cu cel mai frumos bulevard din România — după părerea mea — acompaniat de strania frumusețe a Mureșului în care suspină sălciile plîngătoare care au fermecat adolescența mea, se află în ceasul de față, ca toate celelalte reședințe de județ, în procesul efervescent al înnoirilor.

Noua organizare teritorial-administrativă a țării deschide județului Arad noi și însemnate căi de lumină și progres social. Însemnările de față și convorbirile pe care le-am avut cu o seamă de personalități arădene vor încerca să ilustreze acest adevăr.

ORAȘUL SE MUTĂ LA ȚARĂ

Privesc harta județului și o primă și mare bucurie îmi desfată ochiul. Între județele care-l învecinează — Timiș, Bihor, Alba, Hunedoara — Aradul are privilegiul de a fi străbătut în toate punctele cardinale de numeroase drumuri de fier. Trenuri mari, trenuri de munte, trenuri electrice, toate te duc la Arad, fără multă zăbavă, chiar

dacă te afli în puncte așezate la hotarele altor județe. O să-mi spunei că aceste căi ferate există de multă vreme, că spun un lucru banal, știut nu numai de arădeni, ci de toată lumea. Ei, dar fie-mi îngăduit să spun că fac aceste însemnări, în primul rînd, pentru oamenii care trăiesc și muncesc în județul Arad, pentru oamenii care, deși îi legau toate căile de Arad, pînă la noua împărțire teritorial administrativă trebuiau să facă drum lung la Timișoara sau la Oradea pentru o hîrtie cu ștampilă de la nu știu care instituție. Pentru că celelalte probleme, care nu reclamă notariat, tribunal sau nu mai știu ce, oamenii și le rezolvau, și bine făceau, trecînd granița altor regiuni. Pentru că dacă locuiai în comuna Simbăteni și ai avut sub nas, la 15 kilometri Băile Lipova, te-ai dus să le bei apa chiar dacă această stațiune n-a ținut de Arad. Dar, iată, îmi vine un exemplu deosebit de elocvent. Comuna Sintana făcea parte din regiunea Crișana. Dar știu, foarte bine știu, că zeci de milioane de lei au intrat nu în magazinele din Oradea, ci în cele din Arad. De ce? Pentru simplul motiv că de la Sintana pînă la Oradea calea e lungă (circa 100 de km), iar de la Sintana la Arad drumul e scurt (sub 30 km). Nu mai vorbesc de faptul că mulți muncitori din Sintana lucrează de zeci de ani în întreprinderile din Arad.

Oamenii care conduc treburile județului meu confirmă aceste adevăruri.

— Exact așa au stat lucrurile, îmi spune tovarășul Teodor Haș, prim-secretar al Comitetului județean de partid, președinte al Consiliului popular județean provizoriu Arad. Tocmai de aceea noua configurație a județului vine să armonizeze interesele economice ale tuturor localităților care prin așezarea lor geografică, prin tradiție, sînt legate de acest frumos oraș de pe Mureș. Orice călător atent se poate convinge că Aradul e un oraș cu o puternică industrie constructoare de mașini, că avem muncitori care duc faima României pe meridianele lumii, că vagoanele și strungurile arădene sînt căutate pe piața mondială, că...

— Vă rog să mă iertați, tovarășe prim-secretar, și să îngăduiți să mă prezint cu vorbele mamei mele: eu de-aici mi-s, de la Simbăteni, și cunosc județul cu ochii închiși.

Se bucură prim-secretarul comitetului județean de partid, dar pe mine mă copleșește o tristețe. Mărturisesc:

— Avem puține orașe în județ.

Zîmbește prim-secretarul:

— Ei, da, sînt puține. Dar cine știe? Poate cu vremea s-or mai înființa și altele. Ai fost mai nou la Chișineu-Criș, Sebiș, Pecica, Curtici, Nădlac, Sintana, Pîncota? După cum se știe, acestea sînt comune. Aici, ca-n toate așezările, socialismul a operat în toate sectoarele:

(Continuare în pag. 6)

UN JUDEȚ VECHI IN IPOSTAZE NOI

economic, social, cultural. Avem în aceste comune evidente semne de urbanizare. Alături de unitățile agricole, aici există întreprinderi industriale de stat, întreprinderile industriei locale, zeci de unități ale cooperativei, zeci de unități comerciale, spitale, licee, case de cultură, farmacii și așezăminte culturale. S-ar putea ca unele din aceste comune să fie declarate într-un viitor apropiat orașe.

— Deci orașul se mută la țară.

— Dacă ții neapărat să te exprimi așa, fie.

— Nu. De fapt țin la un subtitlu atrăgător pentru reportaj.

Cutreier grădinile publice ale Aradului. Doamne, sărace mai sînt în statui. Caut o statuie. O caut pretutindeni. N-o găsesc. Aici, lângă Arad, în comuna Păuliș, acum 24 de ani, elevii unei școli de subofițeri de rezervă au luptat pe viață și pe moarte împotriva trupelor horthysto-hitleriste. În toamna aceea, Mureșul avea între malurile sale nu apă, ci singele elevilor care s-au jertfit. Acestor eroi ai neamului nu li s-a ridicat nici un monument. Nu în calitate de redactor, ci în aceea de fost elev al acestei școli, fie-mi permisă o propunere: ridi-

care a unui monument în cinstea elevilor care au luptat și s-au jertfit la Păuliș. Cum să fie acest monument? Pe măsura jertfei. Atît.

IUBIM PROFUND ACEST MUNICIPIU

Înainte de a porni la țară, mă întîlnesc cu Ioan Baba, prim-secretar al Comitetului municipal de partid și președinte al Consiliului popular municipal Arad.

— Ai picat prost, dragule, îmi spune omul zîbind. Pentru «Flacăra» dumitale care-i cu poze trebuia să vii în mijlocul verii și să dai niște color cu frumusețea pe care o au puține orașe: malul Mureșului. Ei, ce vrei să-ți spun?

— Numai lucruri noi; cele ce au fost făcute pînă anul trecut le cunosc. Mă interesează anul 1968.

— Păi, să începem cu lucrurile de importanță majoră. Muncitorii arădeni vor da în acest an peste 6 000 vagoane de cale ferată, 3 000 de strunguri, iar valoarea mobilei produse în orașul nostru se va ridica la 230 milioane lei.

— Constructorii municipiului vor ridica clădiri noi?

— Cum să nu, n-ai văzut? Peste puțină vreme va fi

dat în exploatare, în inima orașului, un hotel modern. În cartierul Podgoria se va ridica un nou ansamblu de 4 blocuri-turn cu 11 nivele. A, uitasem să-ți spun: la Arad au început lucrările de construire a uzinei de apă, una dintre cele mai moderne din țară, cu o capacitate de 250 litri pe secundă.

— Aveți aici, pe Mureș, o insulă de toată frumusețea. E cit o moșie. Cîte hectare are? Nu-i sporit gradul de confort?

— Circa 60 hectare. E micul paradis al arădenilor. Unii cetățeni și-au construit aici, lângă apă și pădure, cabane. Intenționăm să construim și noi cîteva clădiri pentru turiști, un mare restaurant, o plajă. Iată de ce Aradul în ipostaza de a deveni și un centru turistic. Noi, localnicii, avem toate motivele, după cum vezi, să iubim profund acest municipiu.

Am ținut să cunosc sentimentele pentru acest municipiu ale unui om care nu-i de pămînt de aci, ale unui «străin» care și-a mutat destinul la Arad.

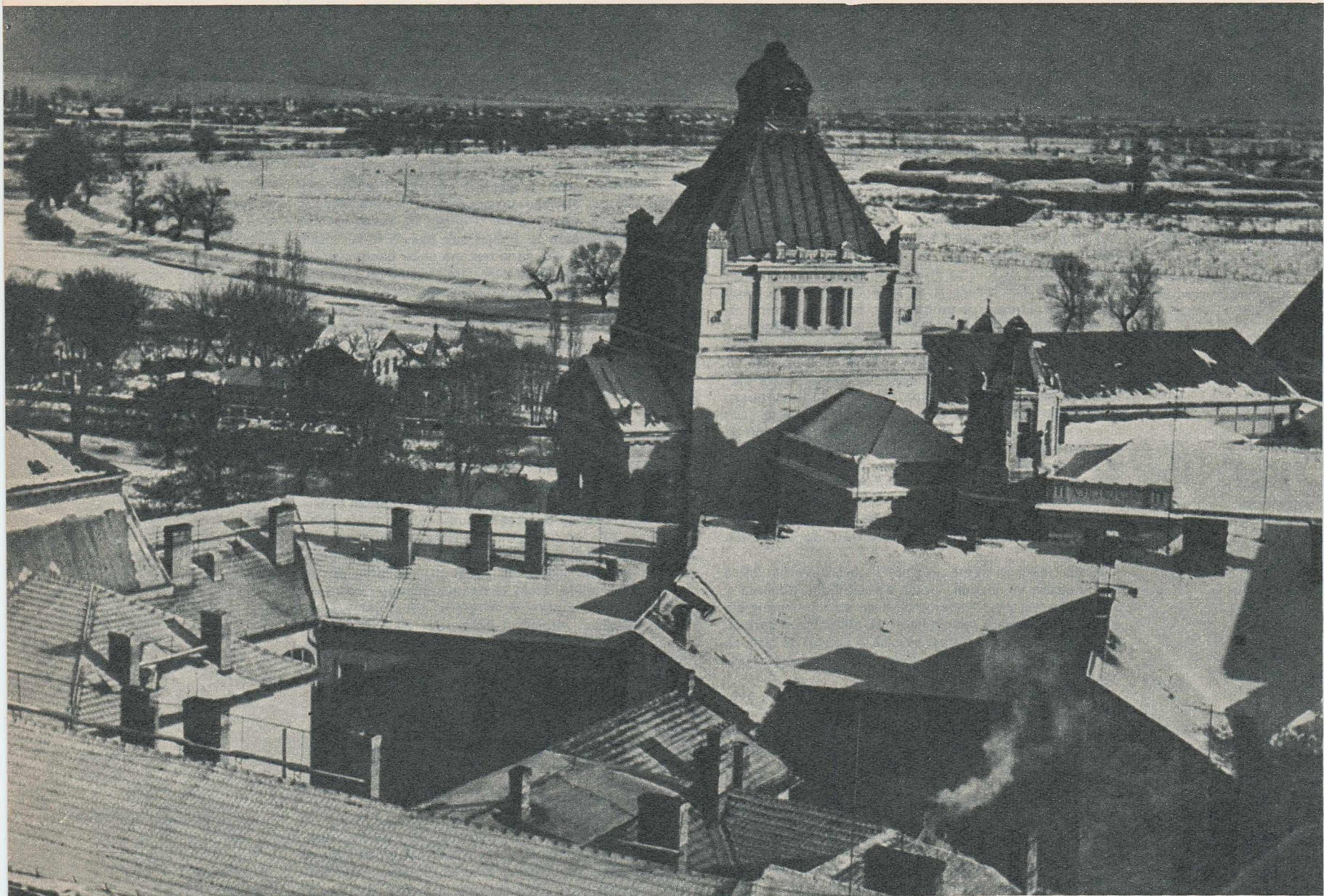
— Dumneavoastră, domnule Ian Hugo Huss, de ce iubiți Aradul?

— Pentru că pe locul meu de producție există încă din secolul trecut o vrajă care îi cheamă din eternitate pe toți marii compozitori ai lumii. Vraja aceasta se află în sala Palatului culturii. Eu sînt artist și aș vrea să vă spun cîteva cuvinte nu despre activitatea mea de director al filarmonicii, ci despre cea de dirijor al acesteia. Cunosc și alte săli de concerte din România și din lume. Și trebuie să vă mărturisesc că nici la noi și nici aici, la Arad, acea stranie, splendidă și fantastică sonoritate pe care o reclamă marile concerte. Aci cîntat Liszt, aici a plîns vioara marelui Joachim, acorpaniat de Johannes Brahms, aci vin să dirijeze a vestii conducători de orchestre din lumea întreagă.

— Numai sala vă leagă de Arad?

— N-am spus acest lucru. Există în acest oraș minunat și un public ales care știe să prețuiască arta sunetelor armonice. Fără un asemenea public filarmonic oricît de formidabil ar fi, n-ar avea căutare.

Dacă facem puțină istorie arădeană trebuie amintit faptul că aici e cea mai veche școală pedagogică din țară, că aici e una dintre cele mai vechi școli de muzică

... primul cinematograf din Transilvania s-a înființat aici, la Arad.

În vremea adolescenței mele Aradul, deși centru industrial, era orașul birjelor și al bicicletelor. Birjele erau dus pentru totdeauna. Bicicletele au rămas — Aradul e orașul cu cele mai multe biciclete din țară — pentru că arădeanul, chiar dacă are mașină mică, nu poate trăi fără bicicletă.

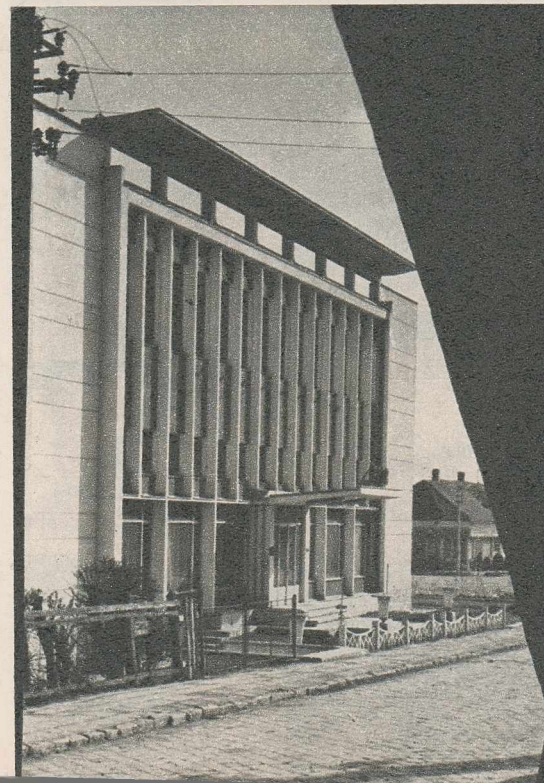
Am zis că Aradul e un vechi centru industrial. Trebuie pus însă că dimensiunile industriale ale acestui oraș au sporit în epoca noastră în mod vertiginos. Vechea uzină de vagoane a cunoscut însemnate înnoiri, atât în privința sporirii capacităților de producție, cât și în ceea ce privește continua îmbunătățire a fluxului tehnologic. La Arad se naște zilnic un tren de 22 vagoane. Produsele modernei uzine de strunguri de la Arad — creație totală a regimului nostru — sînt tot mai mult solicitate de piața mondială. Fabrica de ceasuri, născută tot în epoca noastră, are astăzi și sarcini de export. Despre industria textilă, care are mari tradiții, se pot spune multe lucruri de laudă. Poate că nu știți că toate insignele sportive și toate cupele pentru care se bat

Idilă.

▲ Aspecte noi într-o veche uzină: hala montaj-sudură a fabricii de vagoane.

sportivii din România se fac aici, la «Arădeanca». Numai că Aradul, care a fost strașnică pepinieră de sportivi, n-are parte de ele. Nici U.T.A., fosta regină a fotbalului românesc, n-are parte de asemenea cupe. La Arad, zic localnicii, se petrece de mulți ani o dramă. Orașului i se «fură» toate talentele sportive. Poate să fie adevărat. Eu nu știu, eu nu mă pricep nici la fotbal, nici la alte discipline sportive. Dar oamenii m-au rugat să scriu că li se fură toate vedetele sportive. Am scris.

Mă plimb pe marele bulevard, mă plimb pe Corso. Îmi amintesc Aradul de acum 30 de ani. Întreg orașul strălucea de curățenie. Ca o farmacie. Încerc acum un sentiment de regret. La capitolul curățenie, la ora actuală, orașul meu e dator. Mă prinde seara în restaurantul gării. Pe vremuri intram în acest restaurant cu respect, ca într-o biserică. Acum se taie fumul cu cuțitul și baci Pătruț, venit dintr-o comună, deși e singur, a ocupat o masă întreagă pe care își etalează nivelul de trai adus din sat: o jumătate de găină, o jumătate chilă de slană, o sticlă de răchie și un codru zdravăn de pită albă. Pe vremuri gara Arad avea un restaurant. Acum are o crișmă. Păcat. Mă reintorc spre hotel și intru într-o

(Continuare în pag. 8)

◀ Sîntem pe un bulevard din Arad? Nu, sîntem în comuna Ineu.

UN JUDEȚ VECHI ÎN IPOSTAZE NOI

Aradul de azi.

Fete și femei frumoase
întotdeauna a avut Aradul.
Fabrică de ceasuri — nu.
De cîțiva ani are.

În centrul Aradului, primăvara.

cofetărie. Cer prăjituri pentru acasă. Fata care mă servește mi le împachetează într-o hirtie groaznică aceeași hirtie pe care o folosesc magazinele metalo-chimice pentru împachetarea cuielor sau a sode caustice. Întru în toate cofetăriile de pe bulevard. Nic una nu este posesoarea unui ambalaj civilizată. Mă încercă un sentiment de mîhnire și neînțelegere. Adorm supărat.

MOTOGANII LUI AVRAM IANCU NU MAI FAC CIUBERE

Binecuvîntate sînt holdele județului meu. Din holdele acestea ies pinile cit roata carului, știuleții de cucuru; cit brațul flăcăilor, pepenii verzi cit butoaiele. Ați umbla prin casele țaranilor din Pecica, Nădlac, Sintana, Șiria Curtici? Ați gustat din năzdrăvana lor piine și din slana nemaipomenit de gustoasă? De la Radna pină la Șiria cit ține podgoria arădeană, viile coboară de pe spinării dealurilor, unde au fost plantate cu ranga și tirnăcopul pină în grădinile oamenilor. Cine a băut vinul de Miniș cadarca nu-l uită niciodată. Și francezii, mari pricepuți în ale vinului, prețuiesc cadarca Minișului.

Dar n-am să poposesc nici la Miniș, nici la Cuvînici la Covăsînt, nici în Simbătenii mei. Mă duc într-o comună mare, de pustă, unde în urmă cu mai bine de 20 de ani au venit pîrbegii lui Avram Iancu, moțoganii hotărîți să nu mai facă fluiere și ciubere, ci Zdravăni plugărie. Mă duc la Sintana. Am aici o sumedenie de prieteni țarani, ingineri, profesori. Trag la un om pe care-l cunosc bine, un om de mare cumpăt și de hotărîți acțiune, un om care slujește cu pasiune și pricepere agricultura socialistă. Omul se numește Gheorghiu Goina. Ce să mai scriu despre Sintana? Că oameni de aici se întrec de mulți ani în toate muncile agricole cu cele mai puternice cooperative din țară și întotdeauna ies biruitori? Se știe. Că sute de moțogani și-au construit case sistem vilă, cu baie, parchet etc., etc.? Se știe. Toarnă reporterul apă de trandafiri în cuvintele sale? Doamne păzește! Necredincioșii să meargă la Sintana.

— Ce nu mai știu eu, tovarășe Goina, despre Sintana?
— Poate n-ai aflat că averea noastră obștească se ridică azi la 30 milioane lei. Poate n-ai aflat că ne auto-finanțăm.

— Vreun necaz?
— Avem, slavă Domnului, unul mare și greu. În Sintana s-au stabilit, nu demult, 150 de familii dintr-o comună care a fost calamitată. Crișul a pustiit gospodăriile acestor familii. Oamenii au venit la Sintana și-au făcut alte case; cooperativa noastră a primit la venirea acestor oameni, din trupul gospodăriei agricole de staț, 1000 ha. Rău pămînt. Rău și sărac. Sărătură în cea mai mare parte. Acum îl doctorim, îl facem sănătos.

Nu mă îndoiesc, pămîntul acesta va renaște. Moțoganii lui Goina știu să răzbească, știu să transforme necazul în bucurie. Au dovedit-o din plin.

Iată, acum, cînd ajung la sfîrșitul călătoriei în județul meu, îmi dau seama că n-am arătat multe din lucrurile care-i determină un profil distinct. N-am arătat că în industria republicană, cea arădeană deține un rol de frunte. N-am arătat că de curînd a fost realizat cel de-al 25 000-lea strung, n-am arătat că aici, la marginea orașului, a fost construită o uriașă grădină a țării — serele — ale cărui produse de vară pleacă în toiu iernii spre inima Europei. N-am arătat că în județul acesta se află unul dintre ceje mai mari bazine legumicole din țară. Multe n-am arătat. Poate e mai bine. Nu poate nimeni să mă acuze că trag jarul pe vatra mea!

OM - MASINA

ȘTIINȚĂ LA ORDINEA ZILEI: ERGONOMIA

de ing. V. NOGEA, șeful sectorului pentru problemele muncii din Consiliul de Miniștri și C. BOZBICI

La două jumătăți de secol de la revoluția tehnologică din trecut, omul nu are precedent. Omul stă în fața unor mașini care fac nenumărate operații de o precizie pe care ochiul omului nu mai poate controla, care funcționează cu viteze mari, care nu pot fi stăpânite, controlate, dirijate manual. Și astfel evoluția forțelor muncii industriale scoate în evidență limitele principiilor clasice ale economiei de mișcări, care nu privesc decât aspectul motor al procesului de muncă. Automatizarea aduce un nou conținut clasicului termen om-mașină. Se construiesc mașini care depășesc capacitățile umane, iar operațiile de muncă sînt efectuate pe baza de semnale. Sarcinile motorii sînt preluate de mașină și locul muncii devine post de comandă și control. Muncitorul nu mai controlează direct mașinile, ci se folosește de informațiile care parvin la el prin canalele tabloului de comandă. Omul va stăpîni omul fluxul continuu de informații, cum va lua decizia mai bună, cît timp va menține atenția constantă fără scăderea capacității de detecție a semnalelor, care sînt treptele oboselii fizice în aceste condiții, iată cîteva întrebări care se pun, printre multe altele, cînd agregatele automatizate de mașini și domeniile industriale și numai pe aceasta. Problema ratiionalizării muncii devine deci mai complexă.

În acest context apare o nouă direcție a psihologiei muncii: ergonomia (din grecește ergon = muncă, nomos = lege), sistem integrat al științelor, care permite obținerea rezultatelor dorite prin activitatea umană în mod rațional adaptarea muncii la om și a omului la mașină.

«OMUL STABILEȘTE MĂRIMEA TUTUROR LUCRURILOR»

Tot mai des se afirmă în zilele noastre — ca un reproș tardiv — că inițiativa de concepție, pînă la începutul secolului XX, realizînd nenumărate mașini care au revoluționat veacul, au ignorat omul. Azi cît mai mult se invocă postulatul ergonomic că, «omul stabilește mărimea tuturor lucrurilor», iar valoarea caracteristicilor tehnice a instalațiilor, agregatelor sau sculelor este apreciată în funcție de modul în care acestea corespund cerințelor biologice și neuropsi-

chologice ale ființei umane. Mașinile și uneltele, calitățile lor, încep să nu mai fie evaluate doar în funcție de productivitatea lor, ci și de efectele fiziologice care le au asupra organismului, motiv pentru care se preconizează ca fiecărei mașini să i se întocmească o fișă ergonomică care să cuprindă caracteristicile ei raportate la cerințele umane: accesibilitatea comenzilor, timpul de lucru, condițiile de iluminat, zgomotul etc.

Recentul colocviu de ergonomie de la Brașov a demonstrat multiplele preocupări pe care le au constructorii de mașini și specialiștii români pentru adaptarea muncii la posibilitățile omului.

Pornind de la întrebarea cîtă energie cheltuiește un tractorist, s-a ajuns la concluzia că 60% o consumă la manipularea volanului, a manetei de viteză și a pedalei de viteză, iar 40% e absorbită de eforturile depuse de a se menține pe scaun! Scaunul, în aparență un auxiliar mai puțin important, a preocupat pe proiectanții uzinei «Tractorul» de-a lungul anilor, deoarece dimensiunile și plasarea lui necorespunzătoare precum și folosirea la construcția lui a unor materiale necorespunzătoare pot provoca microtraumatisme. Circulînd pe cîmp și mai ales pe terenuri în pantă, tractoristul trebuie să aibă posibilitatea să lucreze fără crispări și fără eforturi musculare suplimentare ca să se mențină într-o poziție normală. Studiile ergonomice au dus la plasarea corespunzătoare a scaunului în raport cu organele de comandă. Pentru ușurarea comenzilor (60% consum de energie) s-a apelat la cîteva măsuri constructive: pornire automată, comanda direcției prin servodirecție hidraulică (diminuează efortul muscular), tablou de bord complet, prevăzut cu instalație de iluminare în timpul nopții etc.

Dezvoltarea impetuoasă a științelor tehnice, intensificarea proceselor de mecanizare și automatizare ridică multiple probleme pentru cercetarea psihologică referitoare la adaptarea mașinii, a muncii, la om. Un exemplu printre multe altele: locomotiva diesel de 2 100 CP beneficiază de importante perfecționări față de tipurile de puteri mai mici fabricate în țară. La manipularea motorului, cutiei de viteze și frînă numărul manetelor este redus la jumătate și, ca urmare, numărul mișcărilor necesare la manevrele de pornire, accelerare, frî-

nare, oprire etc. s-au redus și ele pînă la circa 20-25%.

ATENȚIE LA MEDIUL AMBIANT...

Printre factorii care determină condițiile generale de muncă și care influențează consumul de energie și gradul de oboseală se numără: amplasarea utilajelor, aerisirea, temperatura, iluminatul, zgomotul etc. Căroră ergonomia le dă o importanță majoră. Devine din ce în ce mai mult dominantă preocuparea pentru studiul și analiza acestor factori. La «Tractorul» din Brașov un colectiv de cercetare al organizației științifice din uzină, în colaborare cu laboratorul de ergonomie al Institutului de igienă din București, au examinat condițiile de ambianță în 13 locuri de muncă, determinînd microclimatul și noxele, cum ar fi temperatura la 0,5 m și 1,5 m înălțime, viteza curenților, umiditatea, intensitatea zgomotului, radiațiile calorice, iluminatul, consumul energetic global, efortul neuropsihic etc. Analizele au fost făcute pentru un număr de 122 muncitori și s-au luat măsuri corespunzătoare.

AER, LUMINĂ, CULOARE...

Dacă se ține seama că industria modernă concentrează omul în spații închise se poate deduce ușor importanța factorilor de ambianță. Sănătatea, efortul muncitorilor, productivitatea, depind în mare măsură de temperatură, aerisire, umiditate. Ergonomii sînt de părere că temperatura mediului ambiant trebuie să scadă pe măsura creșterii gradului de greutate a muncii, care mărește dezvoltarea de căldură în organism. Astfel, pentru o muncă ușoară temperatura normală a mediului ar fi de 18°-20°C, pentru o muncă medie, 10°-18°C, iar în cazul unei munci grele, 13°-15°C. Pornind de la date absolut concrete s-a stabilit că într-o sală sau atelier închis, pentru crearea unui climat propice de lucru, aerul trebuie să fie îmbogățit de șase ori într-o oră și de zece ori unde muncitorul este în mișcare. La uzina de tractoare din Brașov, în hala bancurilor de probă și rodaj, evacuarea gazelor toxice mai grele ca aerul s-a asigurat printr-o serie de jeturi de absorbție plasate jos, în imediata apropiere a motoarelor. O altă serie de guri de absorbție plasate sub plafonul halei asigură evacuarea gazelor calde, mai ușoare ca aerul (CO). Pentru

completarea aerului evacuat și asigurarea unei ventilații generale a halei s-au prevăzut o serie de guri de introducere a aerului proaspăt, care iarna este încălzit în prealabil. Toate acestea asigură un confort sporit al locurilor de muncă, fapt ce duce implicit la creșterea randamentului și calității muncii în acest sector important al fabricației motoarelor de tractor. Concentrația substanțelor nocive a fost redusă la locul de muncă de 15-20 ori (acroleina sub 0,002 mg/l și oxidul de carbon sub 0,02 mg/l), cît sînt limitele admise de normele de protecția muncii, iar zgomotul a fost redus sub limita admisă de 90 dB față de circa 120 dB cît era înainte.

Tot mai mult, în amenajarea interioarelor halelor de fabricație se ține seama de culoare. Ea este nu numai un element decorativ al locului de muncă, dar în primul rînd un factor important în determinarea unei anumite stări psihice. Experiențele au dovedit că în condițiile unei temperaturi medii senzația de confort poate fi influențată și modificată prin culoarea instalațiilor și pereților. Culoarele pot da senzația de căldură sau de răcoare. Orice culoare sau nuanță are un coeficient de reflecție de care trebuie să se țină seama. Dacă albul reflectă lumina în proporție de 85%, coeficientul verdei închise, de exemplu, este doar de 7%. Studiile ergonomice recomandă ca plafonul să fie vopsit în culori cu coeficienți de reflecție ridicăți (alb, ivoar, crem, galben deschis) și cu finisaj mat; suprafețele mari ale echipamentelor mecanice fixe într-o culoare neutră (gri) ca să odihnească ochiul; mașinile mobile (macarale, poduri rulante), în culori vii (galben etc.) ca să atragă atenția. Culorile funcționale au fost aplicate în trecutul apropiat în hala bloc-motor de la uzina de tractoare din Brașov, în atelierul școală și scolarie de la uzinele «Semănătoare», la Fabrica de mașini unelte și agregate-București etc. În momentul de față schemele de culori funcționale se aplică în mod curent în aproape toate halele de lucru.

În reducerea gradului de oboseală, a creșterii productivității muncii, o importanță de loc neglijabilă o are iluminatul rațional al locului de muncă, ba chiar și muzica... Nu este deci o întimplare că în unele întreprinderi megalofonele transmit muzică. Aceasta constituie un mijloc de luptă împotriva monotoniei.

(Continuare în pag. 12)

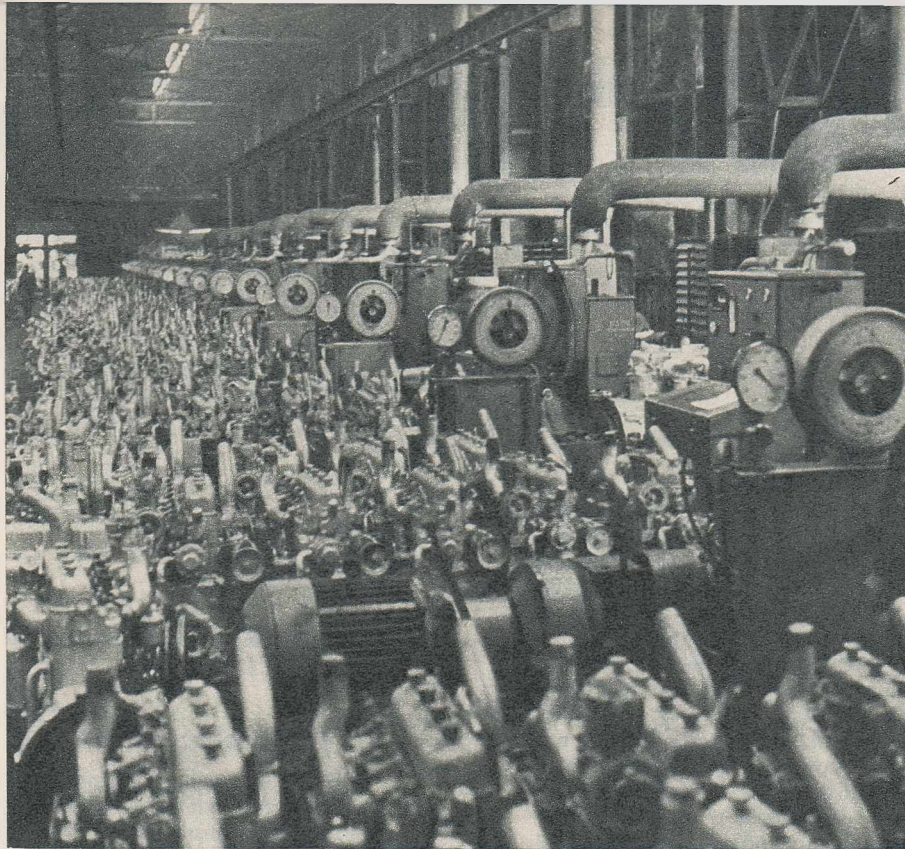
Studiile specialiștilor au arătat că o oră de muzică mărește productivitatea cu 12%, iar 5 ore numai cu 5%. Muzica se recomandă să fie nepermanentă (10 minute la începerea lucrului, 20 minute la ora 10 și 20 de minute în a doua parte a schimbului și la sfârșitul lui) și să fie adaptată la genul de muncă.

OMUL POTRIVIT LA LOCUL POTRIVIT

Economia modernă, de o vastă complexitate, oferă omului o multitudine nebănuită de profesii. În multe țări s-a procedat de acum la clasificarea și inventarierea lor (Belgia, Olanda etc.) după anumite criterii, iar o lucrare ca «Dictionary of occupational titles» întocmit în S.U.A. cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, enumera și descria 24 000 de profesii. Nu e deci de mirare ca în fața acestei imense «oferte» candidații să ezite în opțiunea lor pentru o meserie, mai cu seamă din necunoașterea exactă a ceea ce oferă o profesiune sau alta. Asupra candidatului la meserie se exercită de timpuriu influențe de tot felul, de la dorința familiei de a avea în mijlocul ei un băiat sau o fată de o anumită profesiune, considerată a fi cea mai potrivită pentru aspirațiile familiei, pînă la satisfacerea unor dorințe individuale hrănite de fama sau moda unei meserii la un moment dat. Dar integrarea în muncă trebuie să țină seama și de alți factori decît cei sentimentali, și în primul rînd de aptitudini, de cerințele psihofiziologice ale fiecărei meserii etc. Dictionul «omul potrivit la locul potrivit», care guvernează economia zilelor noastre, nu poate fi aplicat fără o selecție profesională riguroasă, o orientare profesională bine organizată și fără măsuri eficiente de perfecționare a învățămîntului.

«Ne-am obișnuit să vorbim adesea — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — despre perspectivele dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre munca intelectuală și cea fizică. Ștergerea acestor deosebiri este una din cerințele dezvoltării societății noastre, ea se impune ca o necesitate și trebuie să acționăm în această direcție. Cum vom realiza acest lucru? Va trebui să facem aceasta nu pe calea reducerii sau ținerii în loc a nivelului general de dezvoltare culturală, ci pe calea perfecționării continue a procesului de învățămînt, de instruire a tinerelor generații. O asemenea cerință se impune tot mai mult o dată cu dezvoltarea tehnicii, cînd locul muncii manuale îl ia mașina pe care omul trebuie să o stăpînească și să o dirijeze tot mai bine».

În unele întreprinderi din țară, cu toate că nu există laboratoare psihotehnice dotate cu aparatura necesară, se aplică diverse metode practice pentru efectuarea selecției

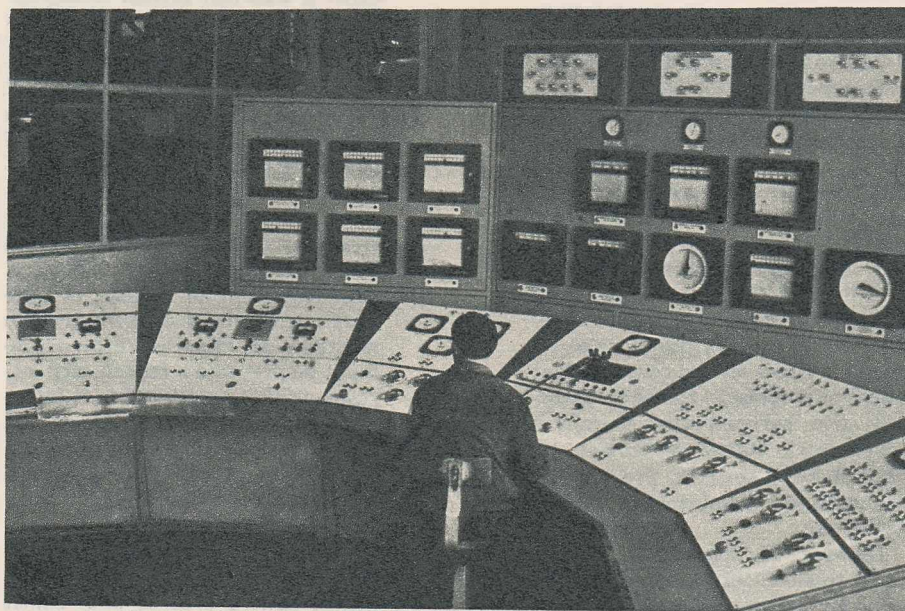

Uzina de tractoare-Brașov. În hala bancurilor de probă și rodaj a motoarelor un sistem perfecționat de fundații permite o mult mai bună izolare contra trepidațiilor.

profesionale. Așa de pildă la uzinele textile «30 Decembrie» din Arad, la angajare, pe lângă controlul medical general, muncitoarele sînt supuse și unor examinări speciale. Cele care reușesc mai bine să separe între ele fire de grosimi diferite, dar cît mai apropiate ca dimensiune, sînt repartizate la pregătirea țesăturilor, năvădit etc. Cele care disting foarte bine culorile în nuanțe apropiate sînt repartizate

la imprimerie, iar pentru sectorul de țesătorie sînt selectate acele muncitoare care dovedesc o bună agilitate în executarea nodurilor etc. Această selecție s-a dovedit foarte utilă pentru creșterea productivității muncii. Astfel, majoritatea noilor angajate repartizate pe baza criteriilor arătate reușesc în scurt timp de la angajare să se încadreze în ritmul de lucru al salariaților cu cîțiva ani vechime în meserie.

Automatizarea dă un nou conținut clasicului sistem «om-mașină». Locul de muncă devine post de comandă și control.

Dacă selecția o face întreprirrea sau instituția, prin alegere comparativă a mai multor solicitanți orientarea profesională are drept scop integrarea unui adolescent matur în profesiunea cea mai adecvată capacității sale și satisfacere fiecărei profesii cu cadre. Prin inițiativă de orientare profesioniștii datează de acum 60 de ani cînd Boston ia ființă un «Vocational Bureau», sistem care se va generaliza curînd. (În Belgia ia ființă în 1912 Oficiul central de orientare profesională, în Franța, în 1928 fondează Institutul național de orientare profesională etc.) În diverse țări, orientarea profesională este reglementată prin lege. În R.F.G. 90% din absolvenții școlilor muncitorești apelează la sfaturile centrelor de orientare profesională (circa 1 milion de tineri pe an).

La noi, în general, la admiterea în școli profesionale și repartizarea pe meserii candidații nu sînt supuși la nici un fel de probe practice sau examene psihotehnice pentru determinarea aptitudinilor și efectuarea unei repartizări cît mai adecvate.

În ceea ce privește preferințele elevilor, se constată tendința de atracție către unele meserii și repingerea altora. Această preferință se bazează în foarte mare parte pe prejudecăți și nu se are în vedere că «tentațiile» profesionale se acoperite de aptitudini reale, de aptitudine specifică, vocație verificată, talent etc. Lipsa de orientare în meserie se datorește și faptului că în școala de 8 ani nu se reușește să se facă o îndrumare profesională de natură să determine abilitățile, cît și părinții acestora alegea acea profesie sau meserie pentru care tînarul respectiv are cel mai indicat pe baza aptitudinilor reale ce le posedă. Cu toate acestea există multe strădanii în acest sens: cadrele didactice din învățămîntul general le lipsesc nomenclatoarele complete cu toate meseriile și specialitățile existente, le lipsesc psihogrammele care să indice aptitudinile necesare pentru fiecare meserie sau grup de meserii și nu cunosc nici în linii mari necesarul de cadre pe meserii și specialități în județul sau orașul respectiv. Acești școli au puțină documentație psihotehnică și nu sînt dotate cu aparatură în acest sens și nici nu sînt deservite de anumite centre metodologice, a căror organizare o considerăm foarte necesară în viitor.

În consecință, această problemă este foarte importantă, cu cele două aspecte ale ei — orientare și selecție profesională și alegerea meseriei pe care un om urmează să o practice toată viața — nu și-a găsit pînă în prezent o rezolvare întru totul rezolvătoare.

CERINȚELE PROGRESULUI TEHNIC

Trebuie să ne preocupăm în continuare — sublinia tovarășul Nicolae aușescu la încheierea dezbaterii la recenta Plenară a C.C. al C.R., privind dezvoltarea învățământului de cultură generală, profesional, tehnic și superior în Republica Socialistă România — de a bunătați formele de învățământ profesional, de a scurta durata acestui învățământ, ținând seama de experiența mondială în acest domeniu de activitate. Dacă în unele țări învățământul cu 10 ani de învățământ general și cu 6 luni de învățământ profesional pot să lucreze în fabrici, este posibil să se realizeze acest lucru și la noi. Nu cred că țările noastre sînt mai puțin pricepuți și mai puțin dotați pentru a-și duce la îndeplinire în această perioadă măsurile respective».

CÎTEVA PROPUNERI

Pentru ca orientarea și selecția profesională să capete o rezolvare științifică ar fi necesar să se înființeze centre sau servicii metodologice de îndrumare și orientare profesională dotate cu aparatură și documentație, încadrate cu cadre compunzătoare care, pe baza urmării atente a dezvoltării psihofizice ale elevilor, încă din ultimele două clase ale școlii generale, să renunțe și să convingă elevii (și părinții) asupra meseriei sau specialității indicate în funcție de aptitudinile reale ale elevului. Aceste centre sau servicii ar putea funcționa în cadrul unor complexe școlare de cultură generală, deservind și un număr de alte școli de cultură generală situate în apropiere. În școlile profesionale unde există și multe meserii din aceeași ramură organizarea elevilor pe meserii s-ar putea face după încheierea primului semestru sau semestru din anul I, pe baza rezultatelor la învățătură, unor probe practice și psihotehnice. În acest fel se va putea realiza selecția pe baze științifice în funcție de aptitudinile fiecărui candidat la o anumită meserie.

*

Progresul tehnic duce la prefaceri în conținutul unor profesii. Specialiștii afirmă din ce în ce mai mult în era mecanizării și a automatizării, cînd în sfera tehnologiei au loc vaste și rapide mutații, însușirea unei singure meserii devine tot mai puțin eficientă. Inginerul, muncitorul, funcționarul lumii moderne va fi obligat să fie stăpîn pe mai multe profesii (circa 2-3), nu numai ca să fie capabil de o reprofilare rapidă cînd cînd necesitățile o cer, dar și să se poată face față utilizării unor noi mașini și mecanisme din acțiunile muncii lui. Dialogul om-șină devine deci din ce în ce mai important și viitorul pune în fața societății probleme din ce în ce mai complexe care trebuie rezolvate în timp.

despre ADAS...

cu **EMIL BOLDUȘ** — șeful Oficiului de studii, documentare și popularizare din Direcția generală ADAS.

RED.: După cite știm, Administrația asigurărilor de stat se preocupă continuu de diversificarea formelor de asigurare, de introducerea de asigurări noi, care să satisfacă — în cele mai bune condițiuni — preferințele cetățeanului cu concepții moderne de viață.

E.B.: Faptul este firesc: materializarea spiritului de prevedere prin asigurare — cunoscut de altfel și de înaintașii noștri — se dovedește, în condițiile organizării superioare a societății, o preocupare pentru milioane de oameni. Sînt țări în care asigurarea a intrat atît de pregnant în viața cotidiană a oamenilor, încît aceștia nu întreprind nici o acțiune, nu iau nici o hotărîre importantă cu privire la viața sau la avutul lor fără ca, în prealabil, să nu se adreseze instituțiilor sau societăților de asigurare, în vederea stabilirii acelor măsuri de prevedere care se concretizează în cele mai felurite asigurări.

RED.: Asigurările sînt mai dezvoltate la unele popoare și mai puțin la altele. Are oare aceasta vreo legătură cu teama, cu frica de evenimente neprevăzute?

E.B.: Nu, în nici un caz nu poate fi vorba de o astfel de explicație. Asigurările nu se încheie de teamă sau de neliniște. Ele reflectă o anumită educație civică, înțelegerea necesității preîntîmpinării consecințelor materiale, mai greu de suportat, ale unor situații deosebite. Persoana care încheie o asigurare de viață, de exemplu, nu o face de teama zilei de mîine. Desigur, undeva în conștiința sa se află și fărîma de grijă pentru eventualitatea unor necazuri. Dar aceasta nu are nimic comun cu frica, ci cu **PREVEDEREA**. Ceea ce are însă legătură directă cu asigurările sînt condițiile social-economice existente într-o țară sau alta, observîndu-se o mai largă răspîndire a acestora în țările avansate din punct de vedere economic.

RED.: După cite cunoaștem, în țara noastră asigurările de stat s-au dezvoltat continuu.

E.B.: Fără îndoială, ele țin pasul cu dezvoltarea economiei. În acest sens, cîteva date sînt edificatoare. Astfel, la asigurările de persoane numărul contractelor a crescut — în anul 1967 — cu 14 la sută față de anul 1966, în condițiile creșterii sumei medii asigurate cu 16 la sută; la asigurările de bunuri creșterea a fost de peste 40 la sută față de anul 1966. În primul trimestru al acestui an, numai la asigurările de accidente s-au încheiat peste 350 000 de contracte. Toate acestea dovedesc interesul crescînd al cetățenilor pentru posibilitățile ce le oferă **ADAS** în vederea materializării spiritului de prevedere.

Acestea dovedesc și ceea ce afirmam la începutul convorbirii: că Administrația asigurărilor de stat s-a preocupat și se preocupă continuu să satisfacă, în cele mai bune condiții, dorințele cetățenilor, introducînd noi forme de asigurări, lărgind aria riscurilor asigurate și așa mai departe.

varietăți

PROTESTEZ!

Sir John Welles, membru al parlamentului britanic, deputat conservator, protestează — în felul lui — împotriva sporirii impozitelor asupra mijloacelor automoto, venind la ședințele Camerei Comunelor precum strămoșii domniei-sale: călare.

E ASPRĂ TREZIREA LA REALITATE...

schită de Dick ELLIS

Deși noaptea nu era prea caldă, Marie Devon își simțea fața îmbrobonată de transpirație și mușchii crispați. Ședea trează, culcată alături de soțul ei; privea spre plafonul întunecat și aștepta...

În tăcerea nopții se auzi pentru a doua oară un scârțit înăbușit...

Marie se ridică încet. Tremura toată sub cămașa ușoară de mătase. Atentă să nu provoace nici cel mai mic zgomot, se deplasă spre marginea patului dublu și larg, evită orice atingere cu soțul ei și sări ușor pe covor. Rămase un timp tăcută, ascultând. Nu mai auzea nimic în afară de respirația liniștită a lui Edward Devon. Fereastra era deschisă; în încăperea pătrundea lumina mată a lunii.

Își privi soțul. «Un mare dobitoc, acest Edward», gîndi ea.

Marie traversă cu pași ușori dormitorul, trecu în camera alăturată și ajunse la coridorul ce dădea spre bucatărie. Deschise ușa cu mare grijă. Coridorul era cufundat în întuneric. Bijbiind, ajunse pînă la ușa bucătăriei. Pe sub ușă pătrundea o lumină slabă. Era deci momentul!

Marie respiră adînc, închise ochii și deschise ușa.

O voce liniștită îi șopti: «Totul e în regulă, micuțo, nu te teme, foarte repede se termină treaba!»

Simți un pumn în bărbie și în fața ochilor îi fulgerară luminițe verzi. Din acel moment Marie Devon nu mai văzu și nu mai auzi nimic.

*

Barry Chambler ridică cu grijă corpul surioarei sale pe care o sprijinise și în timpul căderii. O așeză pe dușumeaua bucătăriei și apoi o privi la lumina slabă a bateriei.

N-o lovise atît de puternic, dar era bine că își pierduse cunoștința. Buzele înguste ale lui Barry se strînseseră într-un zîmbet nervos. Dintr-un sertar al bufetului de bucatărie scoase frînghia pregătită, se aplecă spre sora sa leșinată, o întoarse cu fața în jos și îi legă mîinile la spate. Îi legă apoi și picioarele. E drept, micuței nu i se va părea prea agreabilă poziția atunci cînd își va fi revenit, dar așa trebuia să fie. Dacă totul va merge bine, nu va rămîne așa multă vreme.

Cu mîna stîngă, înmănușată, deschise ușa bucătăriei. În mîna dreaptă avea revolverul automat, de calibru mic. La ușa dormitorului se opri și ascultă. Se auzea sforăitul ușor și regulat al lui Edward, cumnatul său. Intră în cameră, îndreptă revolverul spre pat și cu stînga învîrti comutatorul, în timp ce strigă: «Hei, Edward!»

Cumnatul său se ridică brusc, cu fața speriată: «Ce, ce-e...», apucă să îngăime.

Chambler trase o dată, de două, de trei ori; la a patra descărcătură se opri. Devon se prăbușise peste marginea patului, degetele se încheștaseră de citeva ori, dar acum nu se mai mișcau.

Chambler mai strigă o dată, apoi se întoarse și fugi prin coridor spre bucatărie. Aprinse lumina. Sora sa se trezise din leșin, gema și se zbătea încetșor.

Chambler era scuturat de fiori. Totuși cu multă grijă izbuti să țintească deasupra sorei sale, trăgînd două focuri în perete. Marie gema îngrozită.

«Așa trebuie! Stai liniștită!», strecură Barry printre dinții care îi clănțăneau de nervozitate. Fugi apoi spre curtea cea mică, o traversă în fugă și ajunse în străduța apropiată unde își parcase mașina. Vedea cum se aprindeau luminile la casele învecinate; auvusesse grijă să trîntească puternic ușa de la intrarea de serviciu; iar împușcăturile trase în perete au putut fi foarte bine auzite. Totul mergea conform planului.

Demară și porni în viteză spre șoseaua principală, unde mașina sa se pierdu repede printre celelalte vehicule. Abia atunci încetini viteza și răsufli mai liniștit.

După 10 minute era acasă, parcă liniștit, și urcă cu liftul de serviciu.

În cameră începu să resimtă puternica oboseală, luînd seamă și la transpirația care îi înmuiase hainele. Se aruncă într-un fotoliu și așteptă cu răbdare să treacă reacția nervilor suprîncordați. Abia după aceea va vedea ce trebuie să mai facă. Își simțea capul golit de orice idee.

După ce se mai liniști, se gîndi că din acel moment totul depindea de Marie. El își îndeplinise sarcina, partea cea mai grea trecuse. Se putea bizui pe talentul ei de actriță. Rolul era bine conceput, gîndit de amîndoi; o va scoate ea la capăt cu anchetă... Vor lăsa să treacă 7-8 luni, apoi se vor putea bucura de banii lui Edward fără să mai suporte și sîcielile lui nesuferite.

Se simțea din ce în ce mai sigur de el. Rațiunea își reluase prioritatea asupra reacției nestăpînite a nervilor. Un duș, o dușcă de gin și va fi gata pentru apelul telefonic al sorei lui care după ce va primi ajutorul vecinilor se va adresa, desigur, fratelui ei... Dispunea de încă 10-15 minute. Marie îl va chema după venirea poliției.

Își îmbracă pijamaua și se gîndi că revolverul putea fi aruncat mai tîrziu, într-una din zilele următoare. Nu era nici o grabă. Deocamdată îl putea ascunde... Un loc destul de bun era rezervorul de la baie. Se mai gîndise la asta și înainte... Mai înghiți o gură de gin, cu ochii la telefon. Trebuia să sune dintr-o clipă în alta. Nu mai era cazul să bea. Alcoolul îl costase destul de mult, îl costase și postul de la teatru. De fapt, erau niște timpîți și regizorii și producătorii... Nici sora lui nu era mai brează, dar trebuia să recunoască și el că nu era lipsită de talent. Se pricepea să intre în orice rol. Îl dusese de nas și pe dobitocul de Edward Devon, bătrîn, bogat și bînuitor. Totuși, pe ea trebuia mereu să o conducă cineva, re-

gizorul sau el, Barry. Singură nu ar fi putut pune la cale un astfel de plan... După ce i se spune exact ce are de făcut, Marie interpretează perfect. Pentru premiera de astăzi făcuseră numeroase repetiții. Totul era pus la punct... Dacă reușise să-l ducă pe Edward, va reuși ea să-i ducă și pe polițiști, care sînt de fapt niște timpîți, cu nimic mai buni decît regizorii și producătorii care îl îndepărtaseră, pe el, pe Barry Chambler, din teatru. Mai trase totuși o dușcă de gin... Marie nu avea mare lucru de povestit. O treziseră niște zgomote suspecte, soțul ei dormea, ea s-a dus spre bucatărie unde s-a trezit față în față cu un necunoscut. Acesta a lovit-o și, după aceea, Marie Devon nu mai auzise și nu mai văzuse nimic pînă la venirea vecinilor... Dar de ce nu suna o dată telefonul?...

Telefonul sună brusc. Chambler întinse mîna spre receptor, dar se opri. Trebuia doar să se scoale, să ajungă din dormitor în cealaltă cameră. Nu se grăbea. Telefonul suna fără întrerupere...

Ridică receptorul somnoros și mormăi: «Da, Chambler. Cum? Cine vorbește, ce vorbiți? Cum, poliția?...» Apoi, pe un ton mai normal: «Dumnezeule, sora mea! Da, vin imediat!...» Închise telefonul, se repezi în dormitor, își trase niște pantaloni și un veston de la alt costum, direct peste pijama. Cobori cu liftul principal, își scoase mașina și goni ca un nebun.

În fața casei Devon staționau mașinile poliției. Toată casa era luminată. Se vedeau și grupuri mici, vecinii. «Lată-l pe fratele sărmanei doamne Devon», spuse o femeie. Polițistul de la intrare îl legitimă și îi dădu drumul în casă...

În sufragerie erau mulți oameni. Polițiști, inspectori în haine civile. Aerul era îmbîcsit de fumul țigărilor. Pe un colț de fotoliu o zări pe Marie, palidă, cu un aer dezorientat, înapămintată.

«Barry!», strigă ea și izbucni în plîns. Exact cum o învățase... Își interpreta bine rolul.

Se așeză lingă ea, plin de solicitudine...

*

După o oră, totul se terminase. Cadavru fusese ridicat, majoritatea polițiștilor plecaseră.

Marie nu făcuse nici un gest în afara celor stabilite, nu schițase nici o mișcare care să nu fi corespuns exact indicațiilor sale. Cu buzele tremurînde, răspusesse fără să ezite la toate întrebările. Pe bărbie, pata vinată a loviturii contrasta cu fața ei frumoasă, de o candoare aproape copilărească și foarte palidă...

Ancheta fusese condusă de un criminalist celebru, de o competență recunoscută; acesta tocmai își scria procesul-verbal, care urma să fie citit Mariei și apoi semnat. Barry era mîndru. Regizase un spectacol perfect. Puteau să vină să învețe de la el timpîții care îl scosese din teatru...

Ochii anchetatorului se opreau din cînd în cînd asupra chipului Mariei, îl cercetau și din nou se aplecau deasupra hirtiei. La ușă erau numai doi polițiști.

«Să repetăm deci cele notate», se adresă politicoș anchetatorul Mariei. «Scurt timp după miezul nopții ați fost trezită de un mic zgomot ce părea să vină din bucatărie. V-ați sculat ușor și v-ați îndreptat spre coridor, ați deschis ușa bucătăriei și v-ați trezit în fața unui necunoscut, care v-a lovit. V-ați trezit apoi, culcată pe dușumea, cu fața în jos, ați auzit pași și ați văzut picioarele omului care s-a oprit, a tras spre dumneavoastră și a fugit. Nu i-ați putut zări fața din cauză că erați legată, cu fața în jos, pe dușumea. Nu îi puteți da semnalmente. Asta e tot, nu?»

Marie clătîna din cap. Arăta sfîrșită.

«Da, e firesc, continuă anchetatorul. În ultimul timp s-au mai jefuit diferite locuințe în acest cartier. De data aceasta era rîndul dumneavoastră. Hoțul a încercat să pătrundă prin intrarea de serviciu și dumneavoastră l-ați surprins. V-a lovit și a fugit în casă. A nimerit în dormitor. Între timp s-a trezit și soțul dv. Poate că a strigat. E cert că hoțul s-a speriat și a tras...»

«O, vă rog!», gemu Marie. Tremura din tot corpul... «Vă rog!»

Chambler interveni. Sora sa se simțea prost, ar trebui chemat un medic, i-ar trebui un calmant.

«Firește», răspunse criminalistul. Privirea sa îl măsura cu multă răceală. «Terminăm numaidecît. Voiam numai să o mai întreb pe doamna Devon un amănunt cu totul neînsemnat. Știți, de obicei, femeile căsătorite cînd aud cel mai mic zgomot, își trezesc soțul. Este aproape o lege. Nu am întîlnit niciodată o excepție de la acest obicei. Doamnă Devon, nu ați vrea oare să-mi povestiți cum s-au petrecut cu adevărat lucrurile? Cred că ar fi cu mult mai bine pentru dumneavoastră. Am termina cu adevărat mai repede!»

Marie îl privi descumpănită. Deschise și închise gura fără să scoată nici un sunet. Ochii îi atîrnau de chipul lui Chambler.

Spectacolul era pe sfîrșite.

«Barry», spuse ea în cele din urmă. Aceasta a fost tot și era de ajuns.

Chambler nu mai încercă nimic. Spectacolul fusese un fiasco... Își acoperi ochii cu mîna.

Îl auzi ca prin vis pe anchetator care dispunea să i se percheziționeze locuința. «Poate că veți mai găsi și arma. La diletanți te poți aștepta la orice. Încercați cu răbdare».

Unul dintre polițiștii postați la ușă confirmă. «Cred că o găsim, șefule. Fac prinsoare 100 la 1 că știu și unde: în rezervorul de apă de la baie».

ATENȚIE, ANTIBIOTICE!

AUDIERI ÎN SENATUL AMERICAN
— ABUZUL DE CLOROMICETINĂ
POATE AVEA URMĂRI FATALE
— UN PROCEDEU ROMÂNESC
PENTRU EFECTUAREA
DE ANTIBIOGRAME

Unul dintre subcomitetele Senatului american a dezbătut recent o problemă care, din păcate, nici în Statele Unite, nici aiurea, nu se bucură de publicitatea cuvenită. Este vorba de abuzul de antibiotice cu urmări nefaste asupra sănătății populației. Pe «banca acuzării» a compărut cloromicetina, cunoscută și sub numele de cloramfenicol. Antibioticul s-a dovedit foarte eficient într-o serie de boli grave, ca de pildă febra tifoidă, însă după cum a reieșit din audierile organizate de subcomitetul condus de Gaylord Nelson, cea mai mare cantitate din acest medicament este vîndută și prescrisă pentru afecțiuni minore: guturai, acnee etc.

Subcomitetul senatorial și câteva organe de presă au sunat alarma. Abuzul de cloramfenicol poate cauza serioase maladii ale singelui, între altele așa-numita anemie aplastică, care distruge capacitatea organismului de a «fabrica» sânge. Dr. James L. Goddard, șeful Departamentului federal al alimentației și medicamentelor de la Washington, a subliniat în depunerea sa — după cum anunță agenția United Press International — că «utilizarea nejudicioasă a cloromicetinei poate provoca una dintre cele mai dureroase morți cunoscute medicinei». Tot dr. Goddard a anunțat că din constatările specialiștilor reiese că administrarea abuzivă a acestui medicament poate duce la leucemie. El a adăugat că departamentul pe care-l conduce intenționează să trimită scrisori *personale* fiecărui medic și fiecărui director de spital american, avertizându-i asupra riscului pe care-l prezintă cloromicetina.

Sînt fapte care dau de gîndit și care de altfel nu sînt circumscrise la antibioticul respectiv, căruia, cum am mai spus, nimeni nu-i contestă eficiența într-o serie de cazuri asupra cărora doar medicul este chemat să se pronunțe.

În această problemă ne-am adresat și tovarăsei farmacist Viorica Florea, șefa laboratorului de etaloane și antibiotice din Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetări farmaceutice.

«La noi în țară — ne-a declarat d-sa — în urma simpoziului «Indicațiile și limitele chimioterapiei antiinfecțioase», ținut la București încă cu cîțiva ani în urmă, s-au luat o serie de măsuri pentru a reglementa folosirea antibioticelor.

Este cunoscut faptul că abuzul de antibiotice și mai ales stabilirea de tratamente fără un prealabil examen de laborator — antibiograma — duce la rezultate negative. Această testare prin care se stabilește gradul de sensibilitate a microbului la diferitele antibiotice este destul de ușor de executat, dacă se lucrează cu elemente standardizate. De altfel, Organizația Mondială a Sănătății a însărcinat un comitet de experți să elaboreze recomandări cu privire la standardizarea antibiogramelor.

În institutul nostru, sub îndrumarea tov. prof. dr. docent P. Ionescu-Stoian, am realizat microcomprimate speciale, după un procedeu brevetat, care permite efectuarea rapidă și exactă a unei antibiogramme corecte. Astfel se asigură o eficacitate sporită în tratamentul cu antibiotice, prevenindu-se totodată un mare pericol: apariția tulpinelor microbiene rezistente».

Antibioticele — ca și orice alt medicament din gama tot mai largă pe care ne-o pune la dispoziție industria farmaceutică modernă — aduc deci alinare și vindecare doar sub control medical. Autoprescrierea instantanee și în doze masive de antibiotice pentru orice indispoziție trecătoare sau afecțiune minoră, poate avea urmări grave și uneori fatale.

L. NITESCU

„cutremurul probabil“...

Vor putea fi prevăzute cutremurele de pămînt tot așa cum în prezent, privind acul barometrului, obținem o indicație asupra timpului probabil de miine? Este încă prea devreme a răspunde cu certitudine la această întrebare, dar experiențe recente, efectuate de geofizicienii americani S. Breiner și R.L. Kouach, deschid noi perspective în această direcție. Pe ce se bazează raționamentul celor doi cercetători?

Dacă se aplică o forță unei roci magnetice, proprietățile magnetice ale acesteia sînt modificate, ca urmare a efectului denumit piezomagnetic. Or, dacă dintr-un motiv sau altul în interiorul pămîntului se produc deplasări, este probabil ca ele să afecteze și minereuri magnetice și deci să le modifice proprietățile. În aceste condiții, perturbările intervenite în cîmpul magnetic al acestor roci ar avertiza despre producerea viitoare a unui cutremur.

Breiner și Kouach au supus teoria lor unei experimentări, instalînd mai multe magnetometre în jurul localității Hollister și ținînd astfel permanent sub observație cîmpul magnetic. Prin această metodă ei au descoperit o mișcare a straturilor adînci care, efectiv, a atins suprafața pămîntului la 16 ore după identificarea lor. Așadar, un «preaviz» respectabil.

Rezultatul experienței este interesant dar, după cum observă înșiși autorii, nu permite încă să se tragă concluzii definitive, întrucît în prezent nu se pot stabili cu certitudine toate cauzele care determină perturbări ale cîmpului magnetic.

Experiențele continuă pentru punerea la punct a unei tehnici de prevedere a cutremurelor.

geofizica și... monumentele istorice

Cu ajutorul unei stații seismologice mobile, de construcție originală, specialiștii Centrului de cercetări geofizice al Academiei au studiat posibilitățile de protejare a Mănăstirii Arnota, din județul Argeș, împotriva efectelor exploziilor de derocare de la cariera apropiată, care furnizează calcar Uzinei de sodă-Govora. Măsurătorile făcute la fața locului și prelucrarea lor după o metodă proprie au permis stabilirea cantităților de explozibil și a distanțelor minime la care se pot efectua exploziile în carieră. Exploatarea calcarului se face acum potrivit normelor stabilite de seismologi, orice pericol de deteriorare a mănăstirii fiind înlăturat.

ultrasunetele ajută pe oftalmologi

Profesorul Jan Vansek, șeful clinicii de oftalmologie de la spitalul facultății de medicină din Brno, a obținut rezultate interesante prin întrebunțarea ultrasunetelor, în special în diagnoza bolilor de ochi. În ce constă metoda? Se transmite în interiorul ochiului «raze» ultrasonore, care sînt supuse aceluiași legi fizice ca și sunetul obișnuit. Ele se reflectă pe structura internă a ochiului, formîndu-se așa-numite ecouri, care sînt apoi înregistrate pe ecranul unui oscilograf și analizate. Se poate întrebunța cu succes noua tehnică și pentru a descoperi prezența eventuală a unui corp străin în interiorul ochiului, precum și a unei tumori.

SPECIALITĂȚILE CASEI

Restaurantul cu linie modernă de autoservire «Corso» din Timișoara oferă zilnic clienței sale peste 60 de preparate calde și reci. Printre acestea, unele specialități ale casei ca: linte bătută, tocană surpriz, supă de cartofi cu ou pierdut, ficat acru de porc, plămîni tocați cu ochiuri, bastonașe cu scorțișoară și altele.

Dacă treceți prin Timișoara nu e rău să încercați!

SORTIMENTE NOI

Comerțul a contractat — și în acest trimestru vor apărea în magazine — cîteva produse alimentare, nou omologate: 11 sortimente noi de conserve de pește (printre care ghiveciurile și hașeurile de macroui și de stavrizi, pește în ulei picant cu legume etc.), ouă de ciocolată umplute fondant, biscuiți cu cacao «Delicia», biscuiți «Mirela» și altele.

Așteptăm să le cunoaștem gustul!

PERICOL DE INUNDAȚIE CU... NASTURI

I.C.R.T.I.-Galați a achiziționat de la cooperația meșteșugărească și de la unele cooperative agricole de producție circa 65 000 grosuri (adică aproape 1 milion) de nasturi. Cifra n-ar însemna nimic dacă ar fi vorba de o marfă vandabilă. Dar cumpărătorii gălățeni o refuză, pentru că nasturii aceștia sînt urîți și proști. De subliniat faptul că reprezentanții aceiași I.C.R.T.I. au refuzat contractarea cu industria republicană a sortimentului de nasturi de calitate superioară.

Ce e de făcut cu potopul de nasturi proști din Galați? Eventual, să-i obligăm pe cei ce i-au achiziționat să joace de dimineață pînă seara («în bughii»), pînă vor epuiza tot stocul. Dar contra plată, nu pe banii statului!

ÎN PREGĂTIRE

Anul acesta numărul tîrgurilor și expozițiilor de mărfuri de peste hotare la care participăm, cu produsele noastre industriale și agricole sau cu oficii comerciale, este de 52. Dintre acestea, în trimestrul III vom lua parte la următoarele: Tîrgul de mașini și utilaje de la Sydney — Australia (între 19 august și 20 septembrie); Tîrgul general de la Damasc (25 august-20 septembrie); Tîrgul de vinuri de la Ljubljana (31 august-8 septembrie); Tîrgul de toamnă de la Leipzig (bunuri de consum — între 1 și 8 septembrie); Tîrgul de la Alger (4-19 septembrie); Tîrgul de la Salonica (1-22 septembrie); Expoziția alimentară de la Londra (7-14 septembrie); Tîrgul de la Viena (8-15 septembrie); Tîrgul de mașini și utilaje de la Brno (8-17 septembrie); Tîrgul de toamnă de la Zagreb (12-24 septembrie); Tîrgul de la Helsinki (19-29 septembrie); Tîrgul alimentar de la München (21-29 septembrie); Tîrgul de la Plovdiv (22 septembrie-4 octombrie).

Alte participări românești la asemenea manifestări comerciale internaționale vom avea de înregistrat și pe trimestrul IV. Le vom consemna din timp.

«MĂRUNȚIȘURILE» CELE DE TOATE ZILELE

Printr-o reglementare recentă, întreprinderile și organizațiile comerciale vor putea de aci înainte să se aprovizioneze cu o serie de mărfuri nealimentare mărunte, de uz gospodăresc, precum și cu articole de artizanat și artă populară, direct de la întreprinderile de industrie locală, de la cooperativele agricole de producție sau de la alte organizații obștești, precum și de la meseriașii particulari sau alți producători individuali. Prețurile de cumpărare vor fi stabilite în înțelegeri cu furnizorii, bineînțeles în limitele celor planificate pentru grupele respective de produse.

Sperăm că această măsură va da rezultate, făcînd ca de aci înainte carul mare al comerțului nostru să nu se mai împiedice de micile buturugi pe care le constituie lipsa unor «fleacuri» ca: tirbușoane, mături etc.

CUM STĂM CU INVESTIȚIILE?

Deși un trimestru înseamnă, precum bine se știe, un sfert de an, în primele luni realizarea planului de investiții în noi construcții comerciale n-a atins pe întreaga țară decît 13,1 la sută din fondurile alocate. Sînt județe în care realizarea este cu mult sub această medie: Vrancea (9,5%), Alba (7,7%), Brăila (7%), Arad (6,2%), Dimbovița (3,2%). Cel mai «bine» stă Bistrița-Năsăud, unde nu s-a realizat nimic!

Ce-ar fi să se facă o redistribuire a fondurilor de investiții în comerț, retrăgîndu-se creditele de acolo de unde nu există preocupări pentru folosirea lor, în favoarea direcțiilor generale și a celor direcții comerciale județene care au condiții să-și îndeplinească și să-și depășească planul lucrărilor de investiții? Ar fi și o treabă de bun gospodar, și o lecție bună pentru la anul!

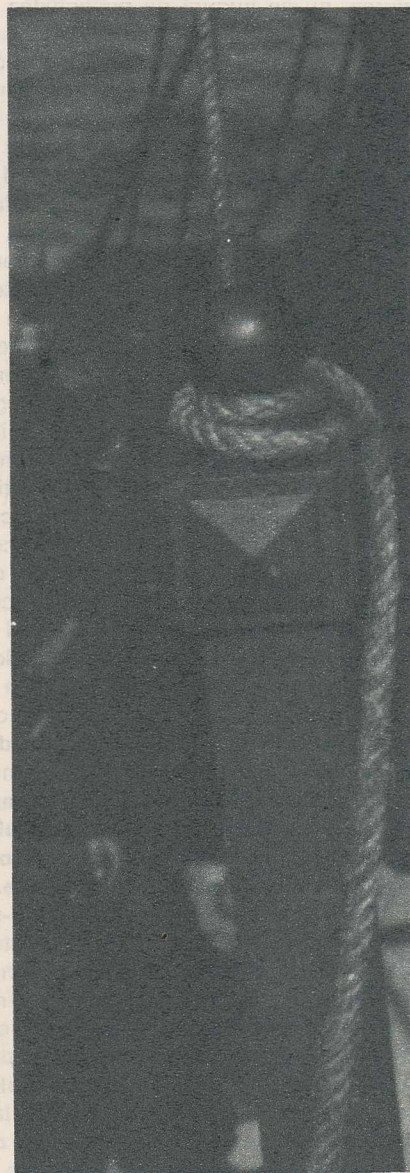
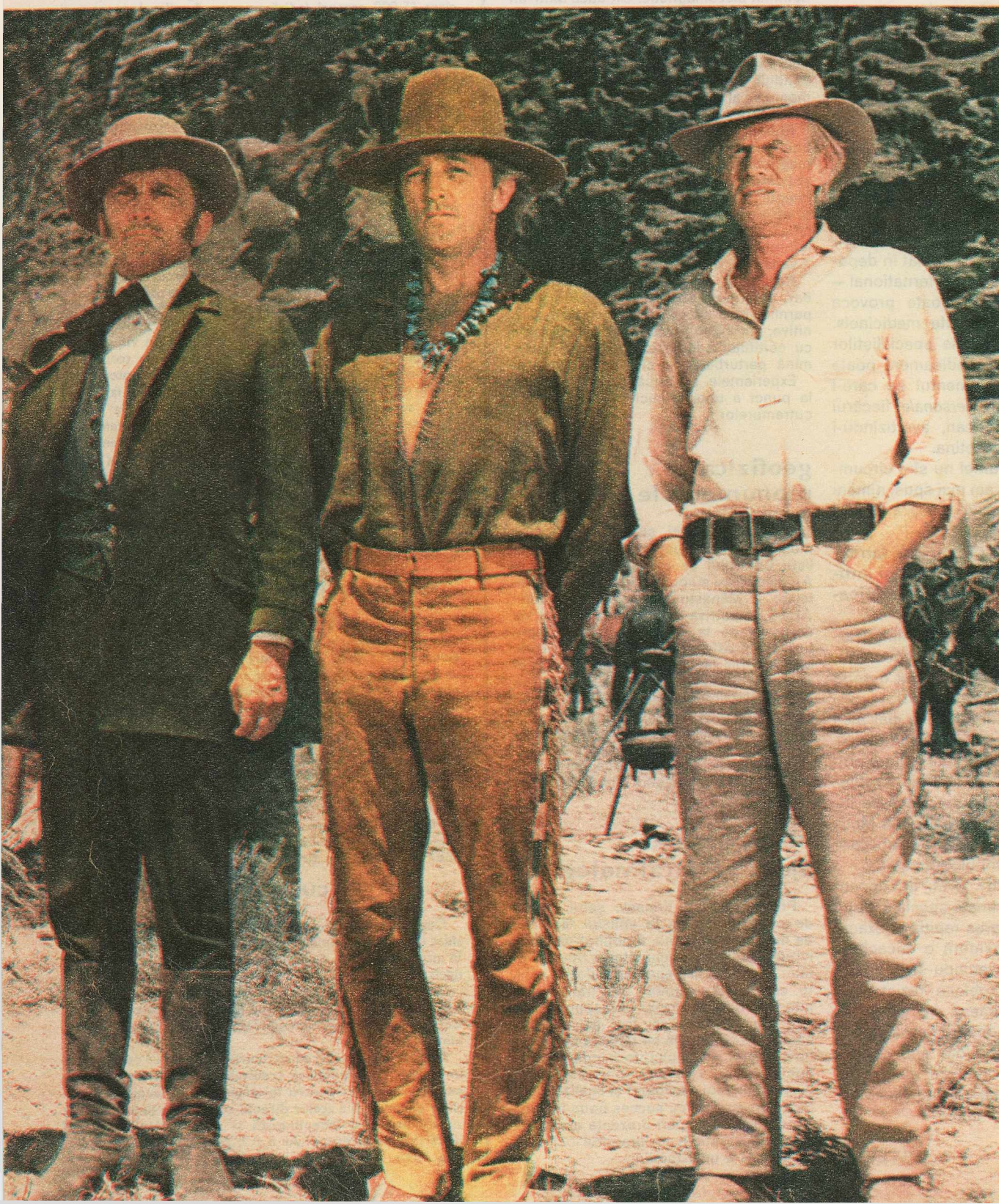
film

PE ECRANE

RĂZBUNAREA HAIDUCILOR

de Magda MIHĂILESCU

Cu sau fără voia noastră, un serial ne trimite totdeauna la comparația cea mai apropiată — cea cu sine însuși (poate că este și cea mai cinstită). Privind puțin în urmă, seria a doua a «Haiducilor» («Răpirea fecioarelor»), cu accentuatul și frumosul său simț al frescei istorice, ne apare acum ca o largă respirație, ca o înghițitură masivă de aer înaintea unui urcuș. Ceea ce numeam la timpul potrivit (cu câteva săptămîni în urmă adică), nu fără o nuanță de reproș, «subțierea epicului», ni se înfățișează din acest unghi, al retrospectivei, drept o acumulare liniștită de date ce vor deveni incendiare abia în partea a treia. De aceea, introducerea la «Răzbu­narea haiducilor»

◀ Cunoștințe mai vechi, Kirk Douglas, Richard Widmark, și altele mai noi, Robert Mitchum, (cel din mijloc), în filmul de aventuri «Drumuri spre Vest», realizat de Harold Hecht după cartea lui A.B. Guthrie jr., laureat al Premiului Pulitzer.

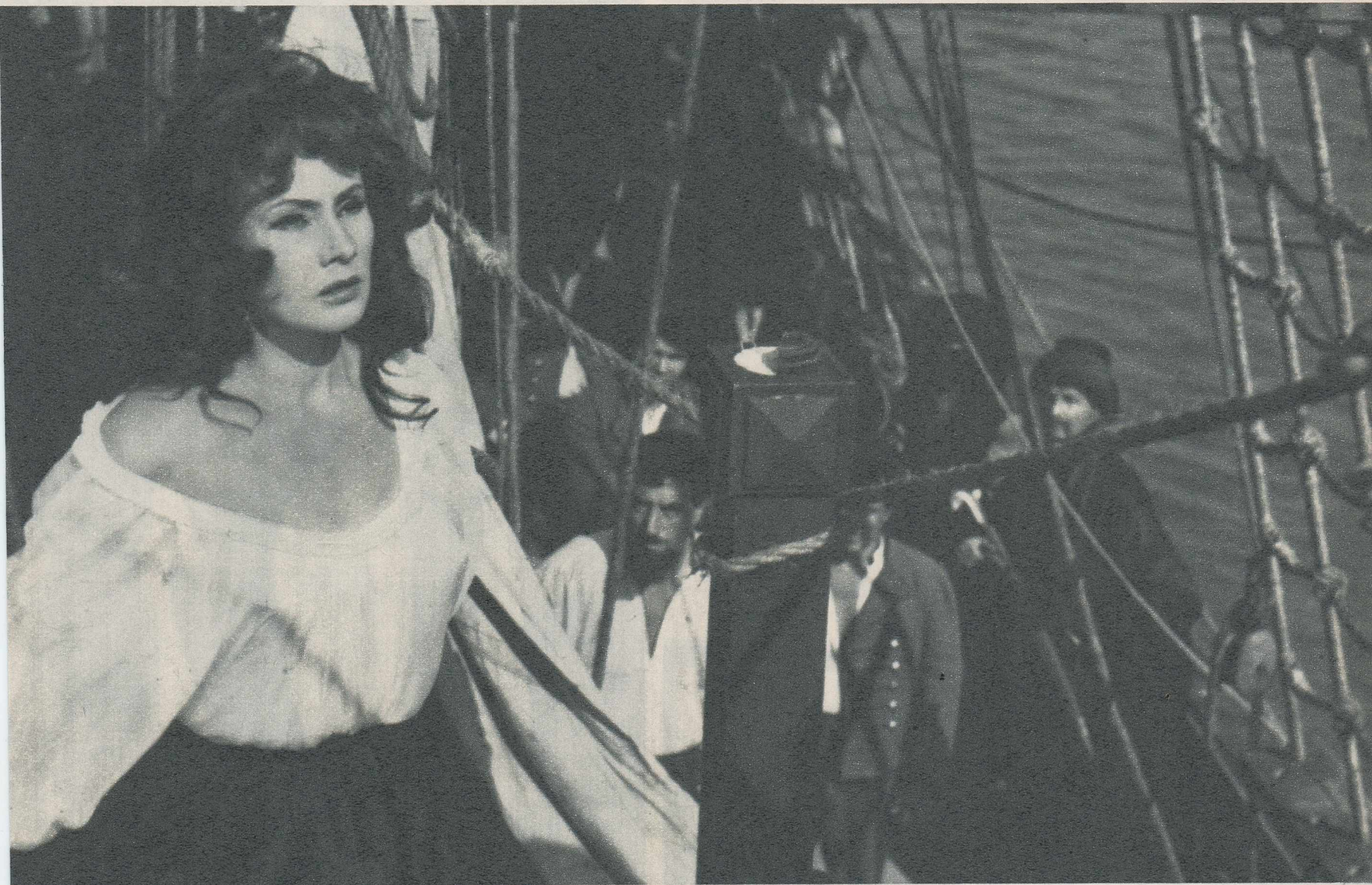
principalele atuuri ale filmului de față este rotunjimea scenariului (autori: Eugen Barbu, Mihai Oprea și regizorul Dinu Cocea), echilibrul construcției dramatice, siguranța cu care sînt conduse și împlinite destinele oamenilor pe un fond de violență care a aparținut, realmente, unei epoci istorice. Vom lăsa spectatorului — care a văzut sau va vedea filmul — întreaga bucurie a «momentelor tari», cu bătăi între turci și haiduci deveniți pirați ad-hoc (în film se poate și asta, în literatură mai puțin, acolo ei sînt prin excelență oameni ai codrului), și tot pentru plăcerea lui nu vom insista asupra acelor stingăcii care țin de punerea la punct a meșteșugului nostru în materie de filme de aventuri (bunăoară, lacul de la Buftea nu prea seamănă cu apele Dunării și e rău că s-a sperat aici în vreo minune cinematografică). Dacă ne-am opri asupra lor ar însemna să nu facem altceva decît să căutăm noduri în papură și ar fi păcat, atîta timp cît există alte lucruri merituose care au nevoie să fie revelate. Virtual, se poate ca această serie să nu fie ultima, dar ea poate fi socotită și o încheiere, atîta timp cît rezolvă fagăduințele primelor două capitole. Nelinștita și ambițioasă fiică a boierului

Dudescu ca și demonica doamnă Haricleea își întregesc acum portretele, din cîteva tușe dense. Înfruntarea lor, colțuroasă, sugestivă prin tăceri, neostentativă, se înscrie printre cele mai izbutite scene ale filmului. Pazvanoglu, în interpretarea acestui mare actor pe nume George Constantin (ce roluri ar trebui scrise pentru dînsul!), capătă un aer ciudat, alcătuit dintr-un sadism inteligent și o umanitate înșelătoare (cum mai știe George Constantin să spună: «adevărată este numai noaptea, corabia, dumneata și cu mine»). De altfel, filmul în întregul lui a trecut încă o dată, cu bine, o piatră de încercare a oricărui serial de aventuri ce rîvnește la demnitatea artistică: conturarea unei tipologii, impunerea unor personaje. În acest sens, Amza și Anița rezistă exigențelor, ca și Răspopitu, ca atîtea altele. Căpetenia haiducilor, oarecum secătuită în seria a doua, revine viguros în «Răzbunarea», prilej pentru Emanoil Petruț de a se afirma ca un vrednic interpret al unor personaje populare. Are farmec, are forță, are umor. Anița este consecventă în vitejie, istețime și feminitate, beneficiată fiind și de jocul nervos-inteligent al Margăi Barbu (dacă ne arde de glume, o putem compara pe Anița

cu «Angelica, marchiza înșelătoare», dar la ce bun...). Personajele secundare nu sînt simple elemente de opoziție, necesare pentru funcționarea cumsecade a angrenajului dramatic, ci structuri umane vii.

O dreptate imanentă, cu rădăcinile nu numai în convențiile genului, ci mai ales în morala și spiritualitatea noastră populară, ordonează destinele, pedepsește nu numai pe răufăcătorii bestiali, ci și pe cei dedați lăcomiilor și deșertăciunilor. Simbolică — în această privință — imaginea bijuteriilor plutind pe ape, imagine ce arcuiește frumos filmul către un sens etic și care pregătește, totodată, și o organică încheiere a seriei.

rezumă parcă cele întimplante anterior, trece în revistă forțele, pentru ca pe parcurs să nu trebuie să le creeze un spațiu special. Planuri repezi, încordate, prevestitoare de furtuni prin partea locului. îi strîng pe toți eroii la un loc, într-un început justificat cu multă abilitate dramaturgică (toți sînt la rosturile lor, nici unul nu defilează gratuit prin fața aparatului: doamna Haricleea a fugit cu bijuteriile, fiica boierului Dudescu se întoarce în țară, haiducii aleargă s-o salveze pe Anița captivă). Trecerea de la partea expozitivă, să-i spunem, la acțiunea propriu-zisă se face cursiv, prin înlanțuiri iuți. Nimeni nu stă pe ecran mai mult decît trebuie. De altfel, ni se pare că unul dintre

telegrame

● Ultimele statistici americane ne anunță că printre actorii cei mai îndrăgiți de către tînăra generație a S.U.A. se află Humphrey Bogart, figură fascinantă a cinematografiei anilor '40, și W.C. Fields, onorat de către teoreticianul J. Mjtry cu titlul de «unul dintre regii comediei burlești americane din anii '30». Redescoperite, datorită televiziunii, aceste vedete, pe nedrept uitate, au fost repede adoptate de către tinerii iubitori de cinema. Filmele lor, «Șoimul din Malta»,

«Regina africană» și, respectiv, «Omul la trapezul zburător» și «Nu înșela niciodată un om cinstit», au rulat, fără întrerupere, timp de cîteva săptămîni în mai multe cinematografe americane.

● Yves Montand, Jean-Louis Trintignant și Jacques Perrin sînt reuniți de regizorul Costa-Gavras («Compartimentul ucigașilor») într-un film ce poartă

un titlu cum nu se poate mai scurt: «Z». Pur și simplu. Filmul, cu caracter polițist, pornește de la cartea romancierului grec Vassilikos.

● Aflăm din paginile revistei «Films and Filming» că Mel Ferrer, «un actor grozav, un bun producător și un băiat simpatic», are necazuri cu stabilirea adevăratei apartenențe a ultimului film produs de el:

«Mayerling». La început, filmul trebuia să treacă drept o coproducție franco-britanică, dar ulterior s-au ivit, pe bună dreptate, semne de întrebare: regizorul este englez (Terence Young), producătorul — american, o interpretă — franceză (Catherine Deneuve), alta — americană (Ava Gardner) și un interpret — egiptean (Omar Sharif).

● Claude Lelouch, care a lucrat cu documentaristul François Reichenbach un film dedicat Jocurilor Olimpice din acest an, l-a

convins pe colegul său să devină actor, pentru cîteva zile, în «Viața, dragostea și moartea» — viitoarea creație a autorului lui «Un bărbat și o femeie».

● «Clint Eastwood (n.n. — interpretul enigmaticului cow-boy din «Pentru un pumn de dolari») va fi unul dintre cei mai mari actori americani». Această afirmație categorică aparține, nici mai mult, nici mai puțin, lui Richard Burton, care a dorit să-l aibă pe Clint partener în filmul «Prinderea vulturilor».

LA TEATRUL „LUCIA STURDZA-BULANDRA“

LA TEATRUL „BARBU DELAVRANCEA“

MACBETH HORA DOMNII

de Sanda FAUR

Regalul cuplu criminal, Macbeth și Lady Macbeth (Octavian Cottescu și Clady Berthola), torturat de obsesia asasinatelor comise.

Hora domnițelor..

ELOR

MACBETH

Din nou spectatorul care vine la teatrul de pe chei este invitat energic să-și lase la garderoabă, o dată cu pardesiul, orice prejudecăți în materie de montare a clasicilor, din nou este ținut de stupefacție pe scaun după primul sfert de ceas al spectacolului, din nou — după «Livada cu vișini» și «Iulius Cezar» — i se propune să citească alt fel o capodoperă, «Macbeth» de astă dată, și să aleagă. Răspunsul e obligatoriu ferm, în fața unor asemenea spectacole-șoc nu țin răspunsurile călduțe, în doi peri. Și la ultima lăsare a cortinei spectacolului sînt, într-adevăr, înversunați, pro sau contra: indiferent însă nu pleacă nici unul.

Acum, după acest al treilea spectacol «iconoclast» în care au fost spulberate inerțiile de viziune și ignorate disprețuitor comodele șabloane academice, programul Teatrului «Bulandra» devine pe deplin limpede și nimeni nu-l mai poate acuza de căutate extravagante regizorale, ținîndu-se doar de uluirea spectatorului. Teatrul condus de Ciulei și-a propus să revadă cu ochi nou, proaspăt, neimpăienjenit de amintirea altor spectacole, marile creații ale spiritului uman, să scoată în gros-plan tot ce răbufnește ca ecou actual pînă la urechea și sensibilitatea omului modern, să demonstreze perenitatea capodoperei tocmai prin faptul că îndeamnă la asociații, la comparații și aluzii la condiția umană contemporană. Dacă cititorul de azi ia în mînă piesa «Macbeth» și citește, fascinat, această feroce dramă a ambiției fără acoperire, a setei de putere care împinge la crimă, nu-și face oare singur trimiterea la ceea ce s-a împlinit, pe exact aceeași linie, în această zbuciumată jumătate a secolului XX? Liviu Ciulei săvîrșește pe scenă acest ritual al legării trecutului de prezent și nu se poate dovedi, cred, respect mai pios pentru un mare scriitor decît a demonstra că meditațiile lui despre oameni, viață, istorie se păstrează absolut valabile, că au fost confirmate de însăși scurgerea secolelor. Nu din spirit eretic ci, dimpotrivă, din credință față de geniul shakespearean Liviu Ciulei și-a permis să dea spectacolului său un cadru și o costumație care aduc drama pînă în zilele noastre: uniforme militare amintesc pe rînd de hainele ofițerilor hitleriști ori de cele ale unor ruși albi, armurile sînt un fel de haine de protecție pentru parașutiști, uriașele veșminte regale sînt niște imagini hipertrofiate ale setei de putere, îmbrăcămîntea Lady-ei Macbeth — o foarte elegantă vestimentație modernă cu aluzii scoțiene. Iar decorul este, poate fi orice, pornind de la acel uriaș dispozitiv scenic pătrat, realizat cu o uimitoare inventivitate tehnică, dispozitiv care se desface și se reface sub ochii noștri în castel scoțian, casă de toleranță (ursitoarele au devenit în spectacol un fel de vrăjitoare-prostitute) sau cîmp de luptă, e drept, cam scîrînd din încheieturi, cam consumînd timp, cam înăbușînd uneori sub vizualitate florul poeziei tragice ce se consumă pe scenă. Iar ceea ce se consumă pe scenă între Macbeth și Lady Macbeth, între Octavian Cottescu și Clody Berthola, este ceea ce numea Laurence Olivier un fel de «dramă conjugală», dramă a ambițiilor unui om mărunț, fricos și laș, stîrnite de cicăleala și veletarismul nesătul al nevastei, o dramă a friicii torturante, ispășitoare, care ne sînt aduse la rampă fără pretențiile — sau poate fără capaci-

tatea — marii tensiuni tragice. Nu creațiile actricești sînt virtutea nr. 1 a acestui spectacol (cum izbutise Lucian Pintilie în «Livada cu vișini»), ci marea, dezlănțuită fantezie și gîndire regizorală. Construindu-și și de astă dată spectacolul cu acel simț al grandiosului spectacolar, cu acel gust violent pentru baroc, cu aceea grijă pentru cel mai neînsemnat detaliu ce poate da concretețe semnificativă ideii, Liviu Ciulei e uneori copleșit de propriile dezlănțuiri și, asemeni unui ucenic-vrăjitor, nu are întotdeauna puterea să se oprească la timp. Spectacolul e de aceea excesiv, solicită imens publicul — și ca durată chiar — se înăbușe uneori de prea plinul din el. Dar nu e, prin aceasta, un spectacol mai puțin mare.

HORA DOMNIȚELOR

Radu Stanca a ajuns — ca dramaturg — tîrziu în București, la destui ani după moartea sa prematură; dar a ajuns, în sfîrșit, și a urcat pe scena Teatrului «Delavrancea» prin acea fantastă «Hora a domnițelor» învăluită într-un abur de poezie stranie și legendă, pe care a condus-o cu atîta subtilă înțelegere regizoarea Sorana Coroamă. Poem dramatic în care se întretes metafore și simboluri țîșnite din baladele populare, izvorît mai ales dintr-o legendă despre cele șapte fice ale lui Brîncoveanu, păstrătoare credincioase ale comorilor pămîntului, «Hora domnițelor» se mai resimte încă de pe urma intenselor lecturi ale acestui fin om de cultură și pasionat animator teatral care a fost Radu Stanca; există în piesă și conflictul clasic dintre dragoste și datorie, și romantica jertfă de sine în numele iubirii mistuitoare, există un Tristan iubitor pînă la capăt și o Isoldă care-și ucide inima pentru a da ascultare poruncii strămoșești. Dar peste toate acestea, peste stîngăciile de construcție ale actului I sau peste accentele naiv-mistice, peste unele caracterizări psihologice sumare, se revărsă lava fierbinte a poeziei autentice și meditației sincere; peste toate se așază, simbol al forței oamenilor pămîntului, acea horă veșnică, nebiruită, a domnițelor care veghează asupra bogățiilor țării, și care ucide pe străinul lacom ce se prinde în ea. Sorana Coroamă a înțeles să dea «Horei domnițelor» ce e al «Horei domnițelor», adică în primul rînd hora; și sensibilul ei spectacol se așază mai cu seamă pe metafora, pe plastica, pe ritmica, pe dramatismul poetic al horei celor șapte domnițe, căreia coregrafa Vera Proca-Ciorța i-a dat mișcări unduitoare sau frenetice, mișcări de vrajă ametoitoare sau leneșe, chinuitoare. Șapte actrițe tinere și frumoase — și frumos costumate de Elena Veakis — au acceptat să-și topească personalitatea în cea a magicului personaj colectiv — hora — și să scoată numai din cînd în cînd la iveală cite o fațetă umană a lui; și au făcut-o cu o măsură și un bun-simț pe care numai talentul le poate asigura. Să le reținem numele: Sanda Maria-Dandă, Dorina Lazăr, Andreea Năstăsescu, Lucia Burcovschi, Alexandra Albușescu, Cristina Deleanu. A șaptea domniță, grațioasa mezină, a fost Doina Tamaș, care a realizat împreună cu Alexandru Repan acel cuplu romantic care ne-a făcut să lăcrimăm înduioșați și cînd trebuia, și cînd nu trebuia.

GILDA MARINESCU

— Pomencam nu demult, într-o cronică, de actori talentați cu noroc și de actori talentați fără noroc. Vă socotim o actriță de talent. Gîndiți că sînteți și o actriță cu noroc?

— Am știut să-mi aștept cu răbdare norocul dar, mai ales, am învățat să mi-l pregătesc. După nouă ani de teatru în provincie, nu e ușor să te faci repede văzută și necesară pe o scenă bucureșteană...

— Dar ați reușit totuși să o faceți cu cîteva spectacole — «Antigona», «Acest animal ciudat», «Femei singure»...

— Mă rog, mai mult sau mai puțin. Exam pregătită să nu-mi capăt satisfacția artistică la kilogram. La Iași, la Timișoara am jucat mult, poate prea mult, și de toate; am studiat, ca la pian, o întreagă claviatură dramaturgică. Mi-a folosit, e adevărat. Acum sînt în faza în care urmăresc rafinatele meserii.

— V-ați iubit rolurile?

— Mai ales cel din «Femei singure». Nu știți, ultimul copil e întotdeauna preferatul.

DORIN VARGA

— Nu a scris nici un critic despre dv. fără a se simți tentat să menționeze că ați pășit cu dreptul în teatrul bucureștean. Din primul an, cinci roluri principale, dintre care lovitura a fost dată cu «Lovitura» lui Fărcășan. Teatrul «Nottara» a fost, într-adevăr, generos cu distribuirea dv. Cum vă simțiți devenit, dintr-o dată, vedetă?

— Foarte obosit...

— Vă răsfățați, nu credeți?

— Nu. Am repetat prea mult, am jucat prea mult, nu am avut rotdeauna răgazul de a gîndi asupra rolului, de a-l lucra în tihnă.

— Ați fi preferat să apăreți mai puțin pe scenă?

— Cum să vă spun, un actor nu respiră cu adevărat decît cînd e pe scenă. Dar trebuie să respire adînc, sănătos, și aceasta nu o poate face cînd gîndie alergînd de la un spectacol la altul. Altfel, ce să mint, sigur că mă bucur cînd joc mult și, mai ales, ce-mi place.

— Mai repetați ceva pentru stagiunea aceasta?

— Bineînțeles, două spectacole. Într-o piesă de Ibsen, «Rommersholm», și în «Scrisorile», piesa unui debutant, Păunescu. Acest al doilea spectacol mi se pare cu deosebire de interesant...

SANDA TOMA

— Sînteți actrița care nu a «șomat» niciodată. Ați jucat întotdeauna mult și — s-o recunoaștem — întotdeauna bine. De toate: cochete, ingenue prostuțe, ingenu deștepte, travestiuri, ați jucat Shakespeare și Cehov, Goldoni și Shaw, Caragiale și Ionescu. Ce gen a mai rămas descoperit, ce v-ați mai dori să jucați?

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar o să vă dau cel mai banal răspuns cu puțință: nu am vreo preferință în materie de roluri, îmi place să joc orice rol — bun dacă se poate.

— Și dacă o să insist totuși?

— Atunci poate o să mă hotărîsc să-mi doresc fie un rol de comedie grasă, fie unul de dramă răscolitoare. Ori — ori: la extremități, pentru că, se zice, ele se întilnesc întotdeauna.

— Vi se oferă de obicei epitetul de actriță inteligentă. Credeți că se poate face teatru de calitate numai cu virtuți cerebrale?

— Adică fără sensibilitate? Nu, nu cred. Dacă tu nu vibrezi pe scenă, nu vei face niciodată pe spectatorul din stal să vibreze.

NU LUĂȚI JOACA ÎN SERIOS

de Lucian PINTILIE

Am văzut la Cluj, la o finală pe țară a echipelor de teatru studențesc, un spectacol dezarmant, care m-a făcut să pălesc: un student plîngea pentru că el sau echipa lui, nu știu exact, nu primise premiul așteptat, rivnit. Aparent, ar fi o pildă a atașamentului față de o cauză colectivă — lacrimile studentului izvorau deci din suferința sinceră că o muncă, pe care o presupun plină de abnegație, renunțări și devotamente, o muncă care nu era numai a sa, ci a unei echipe, evident, entuziaste, a fost depreciată. Și totuși, pe mine această scenă m-a făcut să pălesc așa cum m-ar face să pălesc imaginea unui bărbat puternic, vinjos, lovind cu pumnii în dreapta și-n stînga, în feței și copiii să zicem, pentru a scăpa primul de incendiul care a cuprins o sală de cinematograf. (Asta, firește, vine dintr-o convingere a mea mai veche, cam medievală, că spre suferință se aspiră; că există vămi concentrice pentru a ajunge la infernul ei revelator; că, în sfîrșit, este inadmisibilă și degradantă intimitatea miticistă cu suferința; suferința deci presupune, cel puțin, probe, argumente — dacă nu chiar o sfințită, blestemată, aptitudine.) Ce era, în fond, stupid în drama studentului? Concepția lui profesionistă, lipsa lui de libertate, neînțelegerea totală a faptului că ceea ce fac ei acolo, sau ar trebui să facă, era un joc, nu o luptă, că bucuriile trebuie căutate în săvîrșirea jocului, nu în aspirația mortală de a-l încheia. Arta profesionistă nu are acest privilegiu — arta profesionistă e o artă de concurs, o artă crispată. Bucuria e izgonită: încercăm s-o recîștigăm și poate că, la urma urmei, asta e problema numărul unu, problema morală a creației noastre. (În fond, de aceea și scriu acest articol lateral despre teatrul studențesc, pentru că m-a uimit modul în care el disprețuiește tocmai starea de ingenuitate pe care noi am pierdut-o și pe care nu mai știm cum s-o recîștigăm, tocmai pentru că socotesc o datorie imediată a mea să condamnm, s-o opresc, în sfîrșit, să mă împotrivesc ideii atroce de a transforma teatrul studențesc într-o copie ratată a teatrului profesionist.) Însăși ideea unui concurs cu premii, și premiile înseamnă contestații, lacrimi, drame, suspiciuni, intervenții (eu știu, pentru că la concursul ăsta, am uitat să vă spun, am fost în juriu), mi se pare imundă. Iar criteriul perfecțiunii lor este, vrînd-nevrînd, modul cît mai perfid de a imita ritualul teatrului profesionist sau chiar — perversiunea imitației țintește foarte sus — de a imita regizori profesioniști binecunoscuți. (Am văzut un spectacol Giurchescu și un spectacol Cernescu luîndu-se de piept pentru premiul I care, exact ca la oricare alt concurs profesionist, din dorința de a aplană înțelegerea de forțe create, nu s-a acordat, iar cel de-al doilea a fost ex aequo, ca la Cannes!!!)

Care este în fond aberația aici? Teatrul profesionist în formele lui eșuate este o copie a naturii. Această copie se organizează pînă la urmă într-o realitate acceptabilă sau nu, dar o realitate cu o logică a ei, cu o manieră a ei, cu o atmosferă și un ritual al ei (nu, nu mă gîndesc la teatrul ritualic, acela e altceva). O realitate cu care, îl citez pe un tînăr regizor român, Aurelian Manea, se droghează spectatorul, o realitate care n-are nici o putere de acțiune spirituală, dar, în sfîrșit, ca s-o terminăm, o realitate oricum, realitatea teatrului obișnuit profesionist. (Tipul perfect pentru mine este compania Albertazzi-Proclemer.)

Atîta vreme cît spectatorul acceptă, ba chiar, sincer vorbind, deseori aspiră să fie drogat, nu văd de ce ne-am lupta cu această realitate decît oferindu-i alta, în mod civilizat, spre alegere. (Eu cred profund în această capacitate de autodepășire a publicului, și acestei teme îi voi consacra curînd un articol.) Dar ce se întîmplă cînd o asemenea realitate e copiată de oameni tineri și liberi, adică neangajați de nici o răspundere profesionistă — cînd se organizează deci *premeditat* copia acestei copii. Cum este posibil să nu simți un fior rece în spate cînd vezi oameni tineri adunîndu-se laolaltă (deci gestul e premeditat) să joace o piesă stupidă de André Roussin, adică de fapt să imite niște actori care joacă pe André Roussin, adică să-și fabrice mustați

și bărbi, să se aplece din șale, adică să imite niște actori care imită bătrînețea.

Un student — deci un om liber, neangajat, neobligat — în loc să înoate, să flirteze sau pur și simplu să doarmă, obține prin intervenții o barbă de la Conservator pentru ca, să zicem, el, de la Petrol și gaze, sau Matematică, sau Chimie, să încerce — lipindu-și barba cu odiosul mastic — să-l imite, să zicem, pe Aurel Rogalski în «Alexandru Borgia» de Kirîțescu. Este ceva absolut monstruos. Vă spun că am văzut cu ochii mei așa ceva, la fel cum aș spune că am văzut cu ochii mei un copil călcat de tramvai. Pentru ca absurditatea imitației să fie fără cusur, se angajează de către centre studențești *instructori* (evident, plătiți), instructori pentru care idealul estetic este «Topaze», iar «Heidelbergul de altădată» — o piesă ermetică de idei. Acești instructori — și însăși exercitarea loială a misiunii pentru care au fost angajați îi indeamnă la asta — proliferază, extind într-o mișcare care ar trebui să fie *inocentă, grațioasă, liberă*, cele mai infame șabloane de teatru profesionist. Apoi totul devine serios, începe să se creadă într-o asemenea realitate și, ca soldatul englez care sfîrîmă antebrațul actorului care-l juca pe Othello printr-un foc minios, dar bine țintit, exclamînd: «Pe cinstea mea, nimeni nu va putea spune vreodată că în prezența unui soldat englez un păcătos de negru a sugrumat o femeie albă» (iar apoi a tras), ca acest soldat englez, deci, apare studentul care plînge pentru el sau colectiv, zău, n-are importanță, care plînge că nu a luat premiul. Acestor studenți, acestor viitori intelectuali care se îndeletnicesc prea grav, prea serios cu teatrul, trebuie să li se amintească modul liber și poetic în care Montherlant și Camus concepeau, de pildă, atletismul sau fotbalul.

Acest teatru studențesc nu trebuie să capteze, să consume energii, ci să le elibereze și să le destîndă; să stimuleze disponibilitățile noastre de joacă. Călinescu avea o studentă, Liliana, o desăvîrșită intelectuală care se juca cu păpușile, se cabotiniza cu păpușile. Dar păpușile în mîna ei deveneau prelungiri aeriene, mătasoase, de aripi, iar ea zbura deasupra noastră ca în Chagall.

Tovarăși rectori, acceptați-le, fără rigori de repertoriu, dreptul acesta ultim de a se juca. (De altfel, din această *gratuitate* ies admirabile efecte artistice. Piese lui Eugen Ionescu, pentru cine nu cunoaște istoria lor intimă, din asemenea inocență exaltată au țîșnit; din joaca cu soția lui pe cînd el se făcea că-i cresc picioarele mari ca lui Amédée.)

Instructori, lăsați-i pe ei singuri să se joace; nu vă băgați în joaca lor.

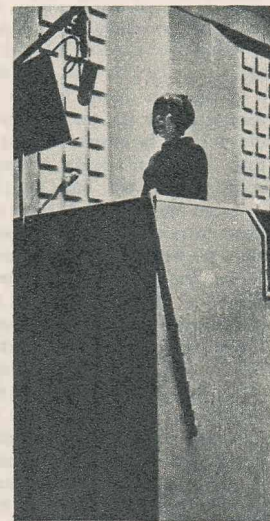
Studenți, nu luați joaca în serios și, dacă totuși oameni mai bătrîni decît voi vă adună o dată pe an, vă dau casă și masă și indicații, vă măsoară și vă cîntăresc și vă dau premii, fiți generoși, făceți-le hatîrul, lăsați-i să vă premieze, să se lupte între ei singeros pentru justetea premiilor voastre, lăsați-i s-o facă dacă le face plăcere. Fiți deci voi înțelepți. Pregătiți-vă pentru părăsirea jocului.

La Cluj am văzut totuși un spectacol care reprezenta aproape perfect imaginea mea despre ce ar trebui să fie un teatru studențesc. Era spectacolul Araball, cu teatrul studențesc din Baia Mare. Transmițiți-ți mele felicitări colectivului principal care, neimaginîndu-și posibilitatea premiului, a plecat mult înainte, liniștit, cu trenul. Și erau și alte spectacole tinzînd spre această idee cred, mult mai nobilă, pe care o propun. Așa era în primul rînd selecția timișoreană, apoi spectacolele care s-au devorat pentru premiul al doilea (primul neacordîndu-se), spectacolele «Norii» și «Cadențe».

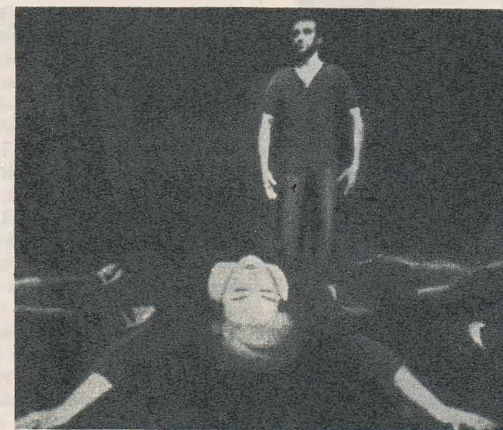
Dar am văzut și altceva. Ceva fundamental. La încheierea festivalului, actorul Wolcz, membru de altfel al juriului, ne-a «oferit» o seară de pantomimă. Cu el am intrat într-o zonă de concentrație și fanatism — într-o zonă de mare puritate teatrală — regăsită peste o săptămînă la Sibiu în spectacolul «Rosmersholm», realizat de regizorul Manea, de care am pomenit mai sus.

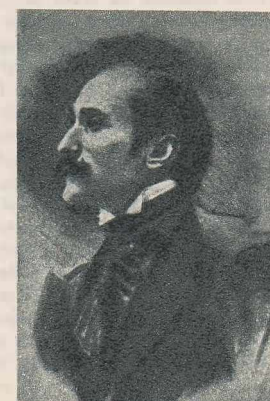
● Între 29 aprilie și 14 mai teatrul de marionete «Bunraku» din Osaka dă o serie de spectacole în sala teatrului Odeon din Paris. Celebrele marionete japoneze — făcute din lemn, pînă și mucava — transmițiți cu adevărată vibrație emoțională, visurile și pasiunile eroilor pe care îi reprezintă.

● Mireille Mathieu cîntă din nou. După gravul accident de mașină din această iarnă, cunoscuta cîntăreață va reapărea în curînd pe o scenă londoneză. Pînă atunci înregistrează melodia «When you return» («Cînd te întorci»).

● Opera din Bratislava montează baletul lui Karel Odstrčil, «Al nouălea val». În fotografie, o scenă din spectacol.

● Cincizeci de ani de la moartea lui Edmond Rostand și o sută de ani de la nașterea sa vor fi sărbătoriti la 13 iulie, la Cambo-les-Bains, în cadrul unui spectacol sunet și lumină, care va fi prezentat de Jean Rostand, fiul scriitorului.

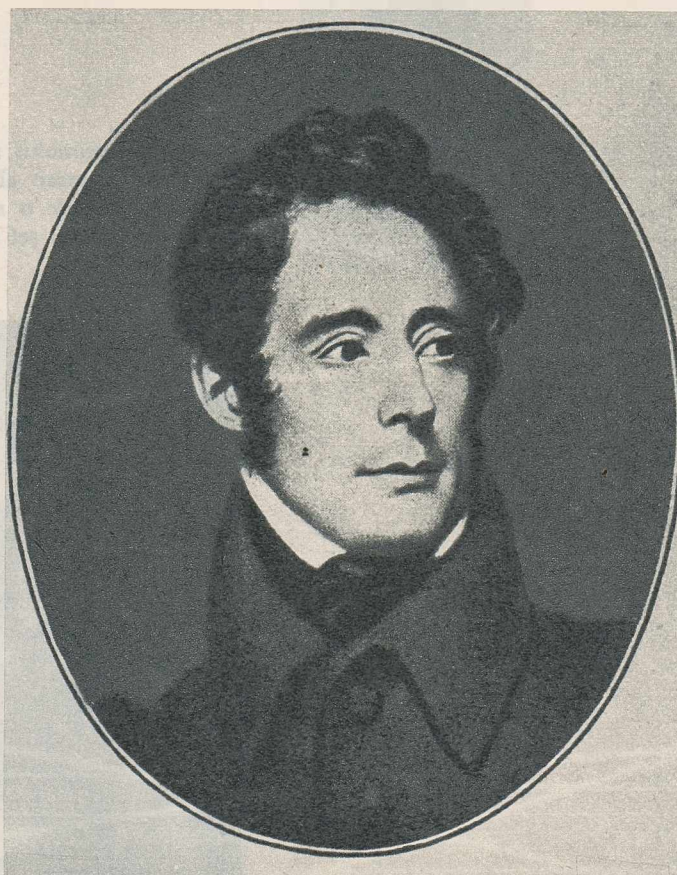
ROMANIA- FRANTA

Pagini alcătuite de Dan BERINDEI

Istoria ultimelor veacuri este bogată în fapte care atestă trainica prietenie dintre poporul român și cel francez. Relații politice și economice multilaterale, strânse contacte pe tărîmul cultural, facilitate de afinități de limbă, reprezintă expresii ale acestei tradiționale prietenii, ale năzuințelor comune spre libertate și independență națională.

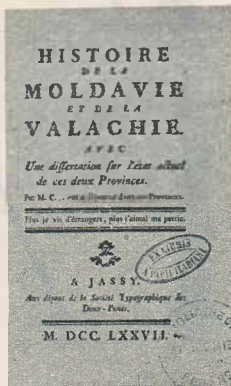

• Prestigioasă personalitate, Dimitrie Cantemir a fost primul savant român cărui a s-a tradus în limba franceză, în secolul al XVIII-lea, una dintre principalele lucrări: «Istoria Imperiului Otoman».

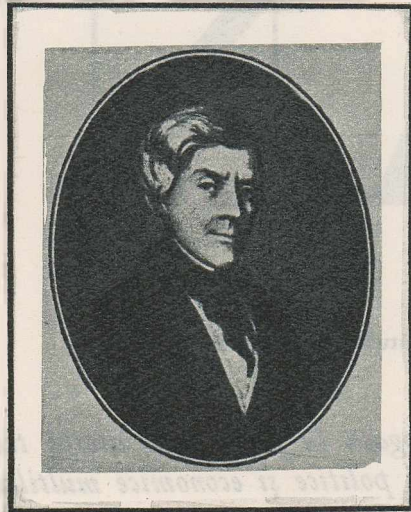

Alphonse de Lamartine, scriitor și om politic francez, cel dintîi ministru de externe al Republicii a II-a, a fost și el un prieten și un sprijinitor al poporului român în lupta sa de eliberare socială și națională de la mijlocul secolului al XIX-lea.

ROMANIA-FRANTA

Interesul Franței față de Țările Române și-a găsit oglindirea, între altele, într-o serie de relatări de călătorie; una din cele mai interesante lucrări de acest gen este și «Histoire de la Moldavie et de la Valachie» a lui Carra, publicată la Iași în 1777.

Marele istoric francez Jules Michelet a fost un sincer prieten al poporului român, un partizan al aspirațiilor românești de independență și unitate. Cursurile sale de la «Collège de France» au fost urmărite, în deceniul premergător revoluției de la 1848, de numeroși tineri patrioți români.

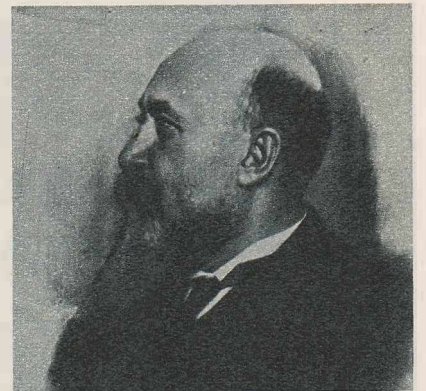
În timpul primului război mondial, eforturile militare ale României au fost sprijinite de o misiune militară franceză, al cărei șef a fost generalul Berthelot.

Personalitate științifică de renume mondial, înflăcărat patriot și totodată prieten al poporului francez, Nicolae Iorga a scris o «Istorie a relațiilor dintre Franța și români», apărută într-o primă ediție la Iași în 1917 și în a doua ediție la Paris în 1918.

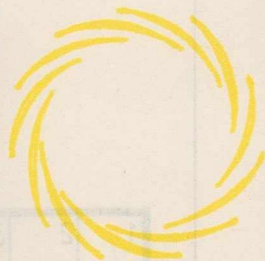
O strînsă prietenie i-a legat, decenii de-a rîndul, pe străluciții muzicieni George Enescu, Jacques Thibaud și George Georgescu.

**CORT
CAMPING
TIP**

„MIHAELA“

util, comod

practic

ieftin

SE COMPUNE DIN: ● cortul propriu-zis
● pat cu saltea din poliuretan (2 m × 1,1 m)
● parasolar ● masă pliantă ● patru scaune
pliante (toate amplasate în cutia de pe auto-
turism).

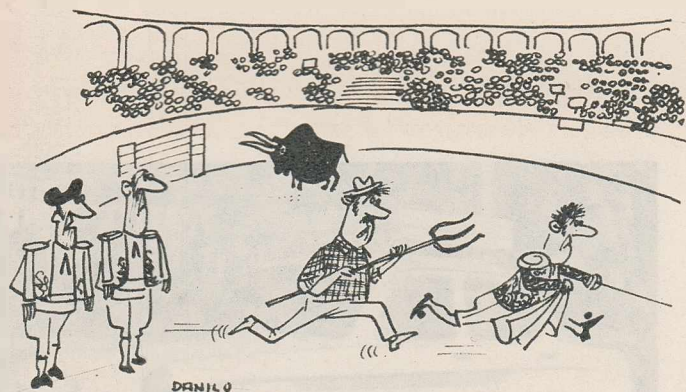
MULTIPLE AVANTAJE: ● se instalează
în numai 5 minute ● spațiu mic de parcare
● protejează contra răcelii dăunătoare a
solului ● exclude vizita neplăcută a vietăților
campestre ● în timpul deplasărilor se poate
utiliza ca portbagaj.

Prețul total lei 3 200, plătit în 2 rate, fie
direct întreprinderii producătoare I.E.I.L.
«Progresul»-lași, fie magazinului de articole
moto-velo.

Se poate monta pe autoturismele: Fiat 850
— 1100 — 1300 — 1800, Moskvici 403 — 407 —
408, Renault 8 — 10 — 16, Wartburg, Pobeda,
Warszawa etc., întreprinderea producătoare
executând picioarele de sprijin pe capotă
conform cu tipul turismului indicat de cum-
părător.

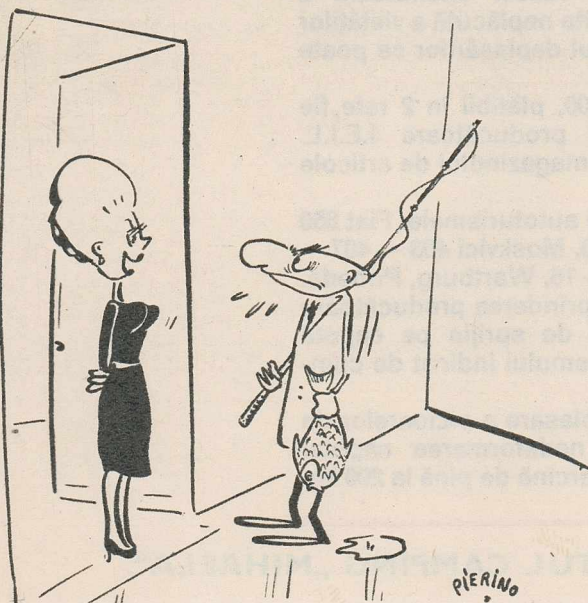
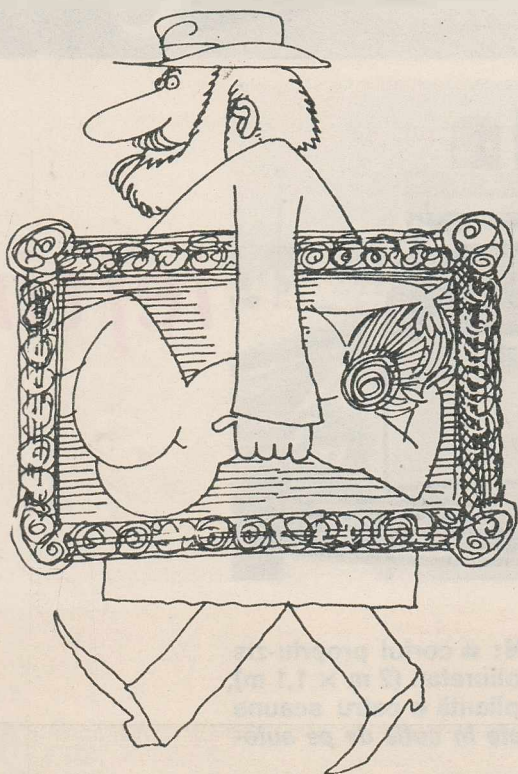
Prin modul de amplasare a picioarelor de
sprijin se asigură nedeformarea capotei
autoturismului la o sarcină de pînă la 200 kg.

AUTOMOBILIȘTI, NU UITAȚI ÎN EXCURSII CORTUL CAMPING „MIHAELA“.

DANILO

— E stăpînul taurului...

PIERINO

— Da ce, prăvălia a fost deschisă azi, duminică?...

**CU
PUȚINĂ
BĂTAIE
DE
CAP...**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	N	D	E	D	E	H	D	E	N	T	I
N				T		E	A	B			
T	H			T		R	M	I			
E	A					V		P			
L	R			D		O		T			
I	N			J		A					
G	I					S					
E	C					A					
H											
T						H					
I						A					

ORIZONTAL: 1) Lăsați de capul lor. 2) Din cap pînă-n picioare (fem.). 3) De la un cap la altul — Scos la capăt. 4) În fruntea echipelor! — Sud-vest — În capul coloanei! 5) Cap limpede — Fixează capetele de afiș. 6) 4,13 în loc de... 3,14! — Plantă numită și capul-ari-ciului — Ecou în junglă. 7) Oraș în Canada — Orașel în Columbia — Cap de păpușă! 8) Etajele 1 și 2! — Așa cum sînt cele cîteva exemplare ale mărcii «cap de zimbru» (fem., sing.) — Toc de piele. 9) Capul familiei — Manevră à la lozefini. 10) Rîu în Dobrogea — Și-a luat lumea în cap. 11) les din cap — A sta de capul cuiva.

VERTICAL: 1) Au cap. 2) Nu mai știe unde-i stă capul — Cînd adevărul începe să iasă la suprafață! 3) Catren alexan-

drin — A două jumătate a lunii martie! 4) Cheia enigmeii! — Umblă cu capul în nori (pl.). 5) Poștă-telefon-telegraf (abr.) — Cap de Don Juan! — Se înnoadă la un capăt. 6) Prejudicat — Cînd se umblă mai mult cu capul descoperit. 7) Cu capul înfierbîntat (fem.) — Hidrogen și azot. 8) Decametre (abr.) — Soția lui Vișnu — Varietate de zahăr. 9) Țara piramidelor — «Capul de zimbru» într-un catalog filatelic (pl.). 10) N-are cap (pop.) — Nelipsitul cal — Fără păr pe cap (... și nu-i totuși chel). 11) Ascutit la un capăt — Prins. 12) În cap — «Capul de rățoi»!

Adam STOICA

Cuvinte rare: GALT, ASIS, ETUI, DIT, SRI.

INTRAREA CLIENTILOR STRICT INTERZISĂ

de Teodor MAZILU

Știu că există oameni pe care-i bucură farmecul naturii, dar n-am știut că există oameni care găsesc în posibilitatea de a munci prost suprema înălțare. Că muncesc prost, treacă-meargă, încă ar mai fi de înțeles, dar ei găsesc în asta cea mai adâncă satisfacție. Sînt leneși și sînt mîndri de lenea lor și te sfidează cu ea, ți-o aruncă în față, fără urmă de șovăială. Nici o îndoială nu li se strecoară în suflet. Te duci într-un restaurant, ceri o mîncare caldă, iar ospătarul ți răspunde, cu o stranie și mizeră demnitate: «La noi nu există mîncare caldă». Nu numai că nu se străduiește să creeze o atmosferă cît de cît civilizată, dar e mîndru că și el, cu puținele lui puteri, a contribuit ca lucrurile să se ducă la rîpă. Paradoxal, dar ca să nuncești prost, ca să nu faci nimic, trebuie să te agiți, trebuie să te pierzi în zîmbete și apostrofări. Nu-i înțeleg totuși pe acești oameni care muncesc prost cu atîta veselie. Credeam că sînt niște figuri posace, acre, fără chef de viață. Da de unde?! Sînt grași și bine dispuși. Sînt rotofei și plini de energie. Duceți-vă în altă parte.

Sînt fericiți că au scăpat de tine, ca și cum asta ar fi misiunea lor. Restaurantul e un fel de cetate asediată, în care ei încearcă să nu răzbată nici un client. Clientul e un fel de dușman de moarte. În monstru care le tulbură liniștea, îi împiedică să-și continue partida de table și să facă curte lebarasatoarelor. De aceea, toate forturile lor e să-și apere cetatea liniște, să vegheze ca nu cumva vicior de client să le treacă pragul. De aceea iau toate măsurile de apărare; dacă izbutești totuși să pătrunzi în cetate, te fac prizonier și reușesc să te convingă să pleci, să ți se facă lehamite. Desigur, acești ospătari nuucid.

Cînd m-a văzut în apropierea restaurantului, unul dintre paznicii măi vigilenți mi-a dibuit intenția și a mormăit:

— Uite, asta s-ar putea să fie un client. Aveți grijă să nu vină la noi...

Decît un client, mai bine moare.

O MAȘINĂ DOUĂ MAȘINI

Apeși pe un buton și gata: în loc de o mașină, ai două! Nu ne prea imaginăm că cineva, oricît de original ar fi, va accepta să se plimbe într-o secțiune de mașină. Dar unicul exemplar a fost proiectat, construit și prezentat la o emisiune televizată de către firma «Phoenix» din Arizona—S.U.A., specializată în construirea de curiozități automobilistice.

SE SPUNE CĂ...

● **ÎN OCCIDENT** este foarte răspîndită printre gazetari următoarea definiție a senzaționalului: «Dacă un ciine mușcă un om — asta nu este o știre senzațională. Senzațional ar fi ca omul să muște ciinele». Această definiție a fost confirmată de o întâmplare petrecută la o vînătoare în Angola. Din doi frați ce vinau lei, unul a fost atacat de o leoaică. Fratele său i-a sărit în ajutor căutînd să răstoarne animalul pe spate. Încercarea nu-i reuși. Atunci salvatorul mușcă fiara de nas. Surprinsă, ea îl lăsă pentru o clipă pe captiv, care reuși să scoată arma și s-o împuște. Senzaționalul conform definiției, nu?

● **LA UN CONCURS** pentru ocuparea a 10 posturi de pompieri din orașul Dakka (Pakistan) s-au prezentat circa 150 de candidați. Cei 140 care nu au fost angajați, după o manifestație de protest, au... incendiat clădirea pompierilor.

● **O ANCHETĂ** efectuată prin sondaj în S.U.A. a stabilit că populația americană pierde în total 700 milioane dolari anual din cauza buzunarelor rupte.

● **DINTRE** interpretările pe care medicii și psihanaliztii le-au dat celebrului suris al Giocondei, pînă ma-

relui Leonardo da Vinci, poate cele mai surprinzătoare sînt următoarele: «era surdă» (G. Innes); «avea astm; rictusul e caracteristic» (H. Nierenberger); «aștepta un copil, surisul e satisfacția plăcută a sarcinii» (K.D. Kell); «e un suris resemnat; își pierduse copilul» (S. Reinach); «era drogată» (I. Riquelme); «este contractia nervoasă a marelui zigomatic» (M.P. Schutze).

● **CEL MAI** gurmand animal este păianjenul. Dacă omul ar avea o poftă proporțională cu a păianjenului, ar trebui să mănince zilnic 13 oi, 12 porci, 2 boi și mai multe kilograme de făinoase.

● **LA EXPOZIȚIA** celor mai originale colecții particulare organizată la Dresda, una a amuzat în unanimitate pe vizitatori. Este vorba de o colecție de 500 000 de anecdote care aparține funcționarului de la receptura unui hotel pentru turiști.

● **LEGILE** austriece prevăd ca în timpul dezbaterilor judecătorești trebuie să poarte robe roșii căptușite cu hermină. La un proces, acuzatul, un blănar, observînd că roba judecătorului nu era căptușită «în litera legii», ci cu blană de iepure, a contestat verdictul, iar tribunalul suprem a fost nevoit să recunoască justetea contestației.

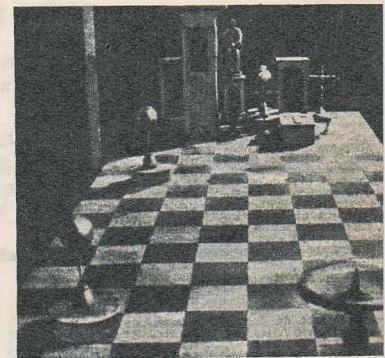
● Joan Baez, cunoscută cîntăreață americană, s-a măritat. Soțul ei, care a refuzat să fie încorporat în armata americană din cauza convingerilor sale antimilitariste, o va însoți într-un lung turneu în care Joan va interpreta cîntece împotriva războiului. Aceasta, în loc de tradiționalul voiaj de nuntă.

● O confesiune a Giuliettei Masina care va fi partenera lui Charles Boyer în filmul «Nebuna din Chailloc»: «Cu mult înainte de a-l cunoaște pe Federico (Fellini — n.n.), Boyer era idolul gîndurilor mele. Eram îndrăgostită de el...»

● «Eu, Bertolt Brecht», un spectacol compus din poeziile și cîntecele lui Brecht, se joacă cu mare succes la „Piccolo Teatro din Milano. Muzica este semnată de Kurt Weill și Eisler. Interpretează Milva.

● La «Théâtre de l'Est Parisien» s-a deschis luna trecută o expoziție a cunoscutului scenograf cehoslovac Josef Svoboda. Au fost expuse schițe de decor pentru spectacolele «Romeo și Julieta» de Shakespeare, «Cei din urmă» de Gorki, «Don Juan» de Mozart etc.

- LONDRA.** Zilele acestea a fost perfectat un contract pe 20 de ani între grupul Phillips Petroleum și firma britanică de stat Gas Council. Obiectul: exploatarea gazelor naturale de pe fundul Mării Nordului (zona apropiată de litoralul englez). Problema nerentabilității prospecțiunilor rămâne totuși deschisă.
- NEW YORK.** Într-un articol publicat în «Foreign Affairs», sub titlul *Politica și poporul*, guvernatorul Nelson A. Rockefeller constată că unul dintre efectele deplorabile ale politicii interne și externe americane îl constituie dezamăgirea opiniei publice. «În S.U.A. — scrie autorul — se constată un sentiment sporit de insecuritate, de neîncredere în orice politică».
- MONTREAL.** Săptămîna viitoare, la 17 mai, «Expo '67» își va redeschide porțile într-o «ediție revăzută», ca rezultat al faptului că 40 de țări expozante și-au dăruit pavilioanele orașului-gazdă Montreal.
- MOSCOVA.** La Institutul central de cercetări științifice în siderurgie a fost construit un laminor-pitic care poate încăpea într-o... valiză. Mașina poate lamina benzi metalice de 0,5 microni, adică de o sută de ori mai subțiri decît firul de păr. Curînd ingenioasa realizare va intra în producție de serie.
- MÜNCHEN.** În urma unei anchete-sondaj efectuate asupra unui număr de 17 000 de copii, în legătură cu efectele nocive ale televiziunii, profesorul vest-german Herbert Heinrichs sfătuiește pe părinți să raționalizeze accesul celor mici la televizor: copiii între 4 și 6 ani — doar o oră pe săptămîină, cei între 6 și 10 ani, trei ore. Pentru adolescenți, cel mult patru ore pe săptămîină.
- LAUSANNE.** O precizare din sursă elvețiană: de la cel de-al doilea război mondial încoace, 50% din marile progrese tehnologice au fost realizate în Europa față de numai 30% în S.U.A. (Frederic Wagniere, în «Gazette de Lausanne».) Autorul arată că, în schimb, Europa se află în urma Statelor Unite în ce privește aplicarea științei în industrie.
- PRAGA.** Studiourile din Barandov definitivează zilele acestea planul pe 1969. Pentru anul 1968 este prevăzută turnarea unui număr de 45—47 filme, dintre care 28 de lung-metraj.
- BERLINUL OCCIDENTAL.** Recent a fost inaugurat un centru pentru cercetarea problemelor viitorului. Studiile de futurologie în cadrul acestei instituții, care-și propune «să contribuie la progresul civilizației umane», sînt efectuate aici de cercetători cu experiență din toate domeniile științei.
- BUDAPESTA.** Agenția M.T.I. anunță că în ultimii zece ani volumul schimburilor comerciale ungaro-franceze a crescut de 6 ori, iar al celor ungaro-britanice de 4 ori. În ultimii cinci ani, precizează ziarul «Figyelo», Anglia a cumpărat din Ungaria produse în valoare de 62,3 milioane lire sterline și a vîndut Ungariei mărfuri pentru 89,7 milioane lire sterline.
- BRAZAVILLE.** Zăcămintele de minereu de fier evaluate la peste 400 milioane de tone au fost descoperite în regiunea Zanaga (Congo - Brazaville).
- WASHINGTON.** O declarație neechivocă: «Cuvîntul militarilor de profesie va avea de aici înainte mai multă greutate în hotărîrile cu caracter politic privitoare la apărare». Autor: noul ministru al apărării S.U.A., Clark M. Clifford.

LA
MONUMENTUL
LUI
BYRON

Melina Mercouri s-a numărat printre personalitățile care au participat la demonstrația de protest ce a avut loc la Londra cu prilejul împlinirii unui an de la lovitură militară de stat din Grecia. Ea a depus la monumentul lui Byron o coroană. Insoțită de inscripția «Am visat că Grecia ar mai putea fi liberă» — citat din opera marelui poet care a murit luptînd pentru libertatea Greciei.

Tribuna Adunării Generale a O.N.U. la reluarea lucrărilor celei de-a 22-a sesiuni. Din cele 99 puncte ce au figurat pe ordinea de zi a sesiunii, trei au rămas în atenția Adunării, pentru perioada de după reluarea lucrărilor: neproliferarea armelor nucleare — luată în dezbateri în Comisia I Politică, problema Africii de sud-vest și situația din Orientul Mijlociu — urmărite de plenul Adunării Generale.

NEW YORK

COINCIDENȚE

Corespondență specială de la Edwin PETERS

Elegantul restaurant «Le Pavillon», situat în plin centrul New Yorkului, reunise la un dejun de 80 de tacîmuri o selecție participare. Comesenii fuseseră tocmai serviți cu «Tournedos asortat cu cartofi parizieni» cînd și-a făcut apariția, venind direct de la aeroport, vicepreședintele H. Humphrey. Ultimul dintre pretendenții la investitura democrată, în vederea alegerilor prezidențiale din noiembrie, s-a scuzat pentru întîrziere și, într-o scurtă alocuțiune de 20 de minute, și-a expus planurile. Discursul a fost întrerupt de 15 ori de aplauzele oamenilor de afaceri prezenți. La sfîrșitul dejunului s-a aflat că cei prezenți la restaurantul «Le Pavillon» au convenit să contribuie cu 750 de mii de dolari la campania electorală a vicepreședintelui Humphrey.

O coincidență a făcut ca în aceeași zi, la Washington, conducătorii campaniei «oamenilor săraci» să facă naveta între Congres și diferite departamente, pentru a-și exprima doleanțele lor: crearea imediată a 2 milioane locuri de muncă pentru șomeri, condiții de locuit, acces la învățtură și posibilitatea de nutriție corespunzătoare pentru acel segment dezmoștenit al societății americane. Ministrul muncii a declarat că este atît de impresionat de cele ce i-au fost prezentate încît a comunicat presei că nu poate să-și împărtășească impresiile după această convorbire. Se pare însă că nu există șanse ca revendicările expuse să poată fi împlinite prin măsuri ale Congresului sau Administra-

ției.

O zi mai tîrziu, la mii de mile depărtare în adîncul sud, pe asfaltul străzilor din Memphis, unde a fost asasinat pastoru Martin Luther King, o căruță trasă de măgari s-a pus în mișcare și, în urma ei, mii de oameni au alcătuit prima caravană a marșului oamenilor săraci.

Duminică 26 mai această caravană va ajunge în capitala federală. Aici, în ultimă săptămîină din luna mai, se va întîlni cu celelalte caravane venite de pe alte opt trasee ce străbat Statele Unite pentru a participa la cea mai impunătoare demonstrație din această țară, pentru eradicarea sărăciei. Administrația este nemulțumită că o asemenea manifestare are loc în general. Faptul că se va desfășura într-un an electoral a dus chiar la emiterea unor avertismente oficiale puțin voalate. Oricum, mii de soldați sînt pregătiți să facă ordine.

Marșul oamenilor săraci continuă și aduce pe o nouă treaptă demonstrațiile pentru drepturile civile ale negrilor și pacea în Vietnam din această neliniștită primăvară americană.

Cunoscutul actor Paul Newman a exprimat plastic un sentiment larg răspîndit în ultima vreme în opinia publică americană explicînd de ce s-a angajat activ în viața politică în favoarea ideilor care constituie combustibilul acestor demonstrații: «Nu vreau ca pe piatra mea funerară să stea scris: «N-a fost contemporan cu epoca în care a trăit»».

CANNES

EDIȚIA XXI-START

Corespondență specială de la Jean DURAND

Ziaristii în goană după «ultimele noutăți» au sosit aici cu mult înainte de deschiderea oficială a festivalului. Au avut însă mai puțin noroc decît la edițiile prece-

dente ale competiției cinematografice pentru că pînă în ultimele ore dinaintea gongului inaugural juriile nu erau încă definitive, iar în program figurau încă multe

Franța și Europa

de Silviu BRUCAN

Rolul Franței în ansamblul politicii mondiale se află din nou în atenția observatorilor internaționali. Discuția a pornit de astă dată de la numirea ca reprezentant american la O.N.U. a lui George Ball, supranumit «europeanul» administrațiilor Kennedy și Johnson. Această poreclă transformată în renume nu trădează desigur vreo slăbiciune sentimentală pentru vechiul continent și cu atât mai puțin o atitudine părtinitoare față de Europa. Avem doar de-a face cu un fost conducător al Departamentului de stat pentru care a fi «european» înseamnă a se îngriji ca Europa să devină «sigură pentru interesele Statelor Unite» sau — potrivit altei formule — «une Europe à l'américaine».

Cum însă președintele Franței, generalul de Gaulle, militează cu hotărâre pentru o Europă europeană, relațiile franco-americane au devenit problema crucială a alianței atlantice. Încă în 1944, în Parisul abia eliberat, de Gaulle declara: «Mai presus de orice, nu poate fi vorba de separarea unei părți din Europa de vreo altă parte a Europei. Aceasta este un nonsens și totodată o proastă politică, deoarece Europa este una». În anii care s-au scurs de atunci, de Gaulle a reafirmat în repetate rânduri acest principiu director al politicii sale, argumentând că nimic nu justifică continuarea divizare a continentului nostru, în a cărei unire vede «chezășia realizării unui echilibru mondial». De la dătențe la entente — de la destindere la înțelegere — a devenit formula binecunoscută a diplomației franceze privind evoluția necesară în Europa. Ea a fost tradusă în viață prin numeroasele inițiative diplomatice și acțiuni politice ale celei de-a 5-a Republici pentru intensificarea contactelor, relațiilor și schimburilor dintre estul și vestul Europei, pentru dezvoltarea dialogului intereuropean și a discuțiilor privind rezolvarea problemelor europene.

George Ball vede însă lucrurile alt fel. Într-o carte a sa intitulată «Disciplina puterii», din care au apărut fragmente în revista «Life», autorul pornește de la părerea că angrenarea S.U.A. în Vietnam a fost o greșeală, deoarece a dus la îndepărtarea de Europa și la neglijarea ei. După Vietnam — susține el — «transformarea Europei (occidentale — n.n.) într-o superputere de același rang cu S.U.A. și U.R.S.S. trebuie să fie țelul central al politicii externe a S.U.A.» Dar cum vede Ball această transformare? Printr-un «asalt frontal împotriva naționalismului europeanilor». Naționalism este eticheta pe care Washingtonul o pune pe orice afirmare a independenței naționale opuse hegemoniei americane, iar replica sa

la tendințele țărilor vest-europene, în special ale Franței, de a se scutura de tutela americană este contopirea acestora într-o federație politică în care s-ar pierde orice veleitate de independență. Generalul de Gaulle a combătut de mult ideea «fedeției europene în care, potrivit visului acelora care au conceput-o, țările și-ar pierde personalitatea».

După o perioadă în care diplomația americană și-a impus față de Franța «o tactică de reținere», iată că Ball reia cu vigoare ideea federației europene și recomandă relansarea ei acum «când cuvântul nostru mai are încă greutate». Speranța că o asemenea organizație, în care ar intra și Anglia, ar putea restabili controlul asupra politicii Franței, răzbate destul de clar printre rândurile «europeanului» de peste ocean. Fidel școlii diplomatice prin care a trecut, Ball își prezintă «fedeția» ca pe o idee generoasă, dezinteresată, lansată exclusiv spre binele europeanilor, deoarece ea ar dilua, chipurile, bipolaritatea celor două mari puteri atomice-S.U.A. și U.R.S.S. Trebuie să recunoaștem că performanța este cu totul ieșită din comun: un diplomat american în postura de consilier intim al guvernelor vest-europene! Bunăvoința este cel puțin suspectă. Evident, Ball își subapreciază interlocutorii. Președintele de Gaulle a demască de mult substratul acestei idei când a arătat că «fedeția calificată drept europeană ar fi de fapt atlantică». Cît privește modul cum trebuie «diluată» bipolaritatea, toată lumea va fi de acord că președintele francez se poate lipsi de sugestii venite de la Washington.

Chiar și în Piața comună, în care Franța vede o serie de avantaje, președintele de Gaulle a respins organismul supra-național prevăzut în Tratatul de la Roma, deoarece, funcționând pe baza unor decizii luate cu vot majoritar, acest organism ar fi putut impune Franței hotărâri contrare intereselor ei. Formulându-și poziția în legătură cu proiectele de creare a unei suprastructuri politice, de Gaulle s-a pronunțat pentru o formulă în care «statele își păstrează suveranitatea, stabilesc propriile obiective, atitudinea, dezvoltarea, cu alte cuvinte, politica, mijloacele de apărare și practica alianțelor». După retragerea din structura militară a N.A.T.O., Franța și-a proclamat strategia «Defense Tous Azimuts» — apărare în toate direcțiile — strategie pe care generalul de Gaulle o consideră a fi în concordanță cu tradiția franceză. Ceea ce era de demonstrat.

«pete albe». În ce privește numărul participanților și lista invitațiilor existau de asemenea date foarte aproximative.

Acum, când cea de-a XXI-a ediție a Festivalului de la Cannes a început ca de obicei într-o atmosferă festivă și sub auspiciile unor participări prestigioase, mai rămâne de dezlegat doar un singur mister: lista premiilor. Dar pînă atunci mai sînt aproape două săptămîni, juriile urmînd să se pronunțe la 24 mai.

Juriul internațional care urmează să-și dea verdictul în legătură cu cele 26 de filme angajate în marea întrecere este prezidat de scriitorul francez André Chamson. Alături de acesta figurează, ca reprezentant al presei și al autorilor, Claude Aveline, iar din partea producătorilor, Pierre Caboud. În numele regizorilor francezi, face parte din juriu Louis Malle.

Celelalte țări participante sînt de asemenea reprezentate în juriu de nume cunoscute: Monica Vitti (Italia), Terence Young (Anglia), poetul Robert Rojdestrenski (U.R.S.S.), scenaristul german Boris von Boresholm, regizorul iugoslav Veljko Bulajic și alții.

Tinerii cinefili amatori au și ei un reprezentant în persoana studentului suedez Jan Norblander, care a fost delegat a Geneva din partea Mișcării internaționale studențești pentru Națiunile Unite.

Juriul pentru filmele de scurt-metraj este format din reprezentanți ai Franței, Cehoslovaciei, Olandei, Danemarcei.

Asociația criticii cinematografice a anunțat înainte de începerea festivalului că a selecționat un număr de 12 filme, provenite din 9 țări, pentru a concura în cadrul săptămînii criticii ce se va desfășura între 12 și 20 mai.

Și-acum, pentru cititorii «Flacării», citeva titluri de filme trimise de țările participante la concurs cu speranța de a putea întruni sufragiile juriilor competiției și ale publicului. Este vorba desigur de acele pelicule care au și fost selecționate înaintea startului: «Cronica Anei Magdalena Bach» de Jean Marie Straube (R.F.G.), «Copiii neantului» de Michel Brault (Franța), «Rocky pleacă la Dublin» de Peter Lennon (Irlanda), «Unde se termină viața?» de Judith Eleg (Ungaria), «Motocicleta» (Anglia) și «The Edge» de Robert Kramer (S.U.A.), «Anna Karenina» de Zarkhi (U.R.S.S.), «Te iubesc, te iubesc» de Alain Resnais și «24 de ore din viața unei femei» de Dominique Delouche (Franța). Oficial, cinematografia franceză va fi reprezentată de filmul «Les gauloises bleues» de Michel Cournot, cunoscutul cronicar al revistei pariziene «Le Nouvel Observateur».

în domeniul prețurilor și veniturilor. În ce privește politica externă, s-a adoptat în unanimitate o rezoluție care cere cabinetului laburist să se disocieze de politica agresivă a S.U.A. în Vietnam.

Cu o majoritate considerabilă, și în ciuda împotrivirii unor lideri, a fost votată o altă rezoluție cerînd recunoașterea Republicii Democratice Germane. Această rezoluție stipulează recunoașterea frontierei postbelice, cerînd o continuă întărire a cooperării dintre țările est și vest-europene.

Rezoluțiile adoptate în cadrul Conferinței de la Brighton găsesc un larg ecou în

opinia publică britanică și, fără îndoială, ar putea exercita influență asupra mișcării laburiste.

FLORENȚA

PALAZZO PITTI — MODA '68-'69

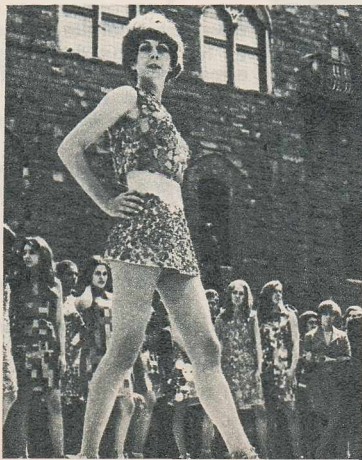
Correspondență specială de la Gianfranco BIANCHI

Ca în fiecare an, sala albă a Palatului Pitti din Florența a găzduit parada modei de toamnă și iarnă '68-'69, organizată de cele mai mari case de modă italiene. Timp de trei zile, circa o mie de modele au fost prezentate unui public compus exclusiv din reprezentanți ai caselor de comerț italiene, franceze, engleze și americane, specializate în modă feminină. Prețurile fixate au fost de două tipuri: pentru modelele de serie mare, și deci mai «ieftine», minimul stabilit a fost de 50 dolari — confecțiile «haute couture», cele gen «boutique» — 30, tricotatele — 25. Cît privește modelele de lux, prețurile au fost stabilite direct între producători și cumpărători.

Și iată sugestiile creatorilor italieni pentru sezonul de toamnă-iarnă: va domina griul — în toate nuanțele, de la griș perle la gri-antracit — alături de verdele oliv și de albastrul electric; lungimea — deasupra genunchiului; linia va rămîne evazată; ciorapii — colorați, brodați cu flori la genunchi, ajurați, acoperiți de paiete asortate cu rochia; pantofii, din lac; mantourile — double-face, de lină în amestec cu lamé; bretelele tirolez lucioase la fuste de catifea. Au fost prezentate și modele sport — costume pentru bicicletă, din piele sin-

tetică, în carouri galben-negru, și berete cu vizieră din plastic, în aceleași culori. Pentru mare, costume din frotir, cu desene geometrice în culori vii.

Nu au lipsit extravagantele, ca de pildă rochii și pantofi ca un adevărat mozaic din pietricele de riu, lustruite. Prezentate de manechine în piața Signoriei, ele au stîrnit o curiozitate amuzată (vezi fotografia).

ONDRĂ

SENSUL REZOLUȚIILOR DE LA BRIGHTON

Correspondență specială de la Gordon SCHAFFER

În cadrul confruntărilor politice ce au oc în această primăvară în Marea Britanie, un eveniment reține în mod special atenția: Conferința de la Brighton a partidului cooperatist, care numără 12 milioane de membri și deține un rol considerabil în arena politică engleză. Această organizație a încheiat o alianță electorală cu partidul laburist și are astăzi 18 reprezentanți în Camera Comunelor, toți făcînd parte din majoritatea laburistă. Unii dintre ei sînt membri ai cabinetului Wilson,

conducerea partidului cooperatist springinind întru totul actuala politică guvernamentală laburistă.

Cu toate acestea conferința anuală a partidului cooperatist a înregistrat cîteva momente neechivoce și semnificative de opoziție. Astfel, delegații participanți la dezbateri au respins raportul prezentat de liderii partidului și au adoptat o rezoluție care cheamă Anglia la «dezangajare economică și militară, atît în interior cît și în străinătate», criticînd politica guvernului

DIGEST

ULTIMA ȘANSĂ

Cînd cineva îmi amintește de Vietnam mă gîndesc imediat — cred că sînt sigur de asta — că în această țară aparent îndepărtată se hotărăște soarta lumii occidentale, a aceleia care și-a găsit personificarea în politica americană expansionistă. Vietnamul reprezintă adevărata ocazie, poate ultima, ca America să lichideze iluziile sale hegemonice în lume. Privind așa lucrurile, sînt înclinat și spre concluzia că Vietnamul luptă în acest moment pentru noi toți, și pentru aceia dintre noi cărora li se pare că aceasta nu are nici o legătură cu ei. Trebuie oare căutate dovezi mai vii că lucrurile stau astfel decît recente evenimente ce zguduie în interiorul ei America, pusă la o încercare istorică, poate hotărîtoare?

Jean-Paul SARTRE

(Dintr-un interviu acordat ziarului iugoslav «Politika Ekspres»)

PARIS — O ALEGERE LOGICĂ

«Parisul reprezintă o alegere logică pentru cele două părți. Este deosebit de semnificativ faptul că Hanoiul a făcut un gest pentru a lărgi convorbirile care ar putea să înceapă la sfîrșitul săptămîinii viitoare. Nord-vietnamezii au indicat că, după discuțiile cu privire la încetarea necondiționată a bombardamentelor, ei sînt gata «să vorbească despre alte probleme interesînd cele două părți», deschizînd astfel ușa tratativelor cu privire la problemele de fond. Cu cît vor progresa mai repede convorbirile cu privire la aceste «alte probleme», cu atît va fi mai bine. În cursul ultimei luni, cînd au avut loc discuții diplomatice exasperante, au fost omorîți peste 2 400 soldați americani și sud-vietnamezi. Această cifră este cu puțin mai mică decît cea din martie, dinainte de oferta de pace a președintelui Johnson. ...Este neîndoielnic, așa cum a spus la 3 mai președintele Johnson, că «se întrevăd numeroase dificultăți». Mișcarea pentru pace cîștigă însă teren. Primăvara la Paris va avea un caracter cu totul special, toate speranțele lumii fiind îndreptate spre convorbirile care urmează să se deschidă în acest oraș».

(Din ziarul «New York Times»)

CONDIȚIA RECÎȘTIGĂRII PRESTIGIULUI

Astăzi în S.U.A. nu mai poate fi vorba de alegeri în sensul lor obișnuit. Este vorba de a demonstra că există un profund dezacord între țară și Administrație, între oameni și Washington.

La noi sînt oameni care s-au ridicat împotriva războiului din Vietnam încă din 1966. Eu nu am făcut decît să transform această nemulțumire într-o poziție politică.

— Ce cer tinerii?
— Dreptate, sfîrșitul războiului și apoi un sens pentru viața lor.

— Credeți că puteți recîștiga prestigiul pe care Statele Unite l-au pierdut în străinătate?

— Da, cu o nouă administrație.

Senatorul Eugen McCARTHY

(Dintr-un interviu pentru «Le Figaro littéraire»)

COLAC DE SALVARE PENTRU RUHR

Inima industriei grele a Germaniei occidentale este atinsă de o maladie necruțătoare. Pe măsură ce criza de desfacere a uriașelor stocuri de cărbune (circa 20 de milioane tone nevindute) evoluează, cu grave implicații sociale, periclitînd direct producția oțelărilor din marele bazin industrial, strigătele de ajutor ce vin din Ruhr sînt tot mai frecvente. Ministrul federal al economiei, conducătorii concernului Krupp, guvernul landului Renania de nord-Westfalia și patronii marilor bănci vest-germane depun eforturi susținute pentru salvarea gigantului bolnav. Operațiunea comportă mari dificultăți și — după cum recunosc experții — șansele redresării pe aceleași baze de pînă acum sînt minime. De ce? Între altele, și pentru motivul că, așa cum scrie un comentator al revistei «Der Stern», este vorba pur și simplu de «lichidarea cărbunelui german», care «nu mai rezistă concurenței pe piața mondială. El se găsește la mai mare adîncime decît cărbunele american și, ca atare, exploatarea lui este mai costisitoare. Americanii obțin, cu 50% mai puțini mineri, o producție de trei ori mai mare decît germanii». Pe de altă parte, inundarea cu petrol ieftin a pieței vest-germane amenință înseși perspectivele rolului de combustibil al cărbunelui. Cum să reziste, chiar și un colos ca Ruhrul, unei asemenea situații, de vreme ce stocurile de cărbune nevindut cresc văzînd cu ochii, iar în cursul ultimului an nu s-au putut desface nici 100 de milioane tone din cele aproape 130 de milioane extrase aici! Și aceasta în condițiile cînd, în 1967, producția a fost scăzută deliberat cu peste 20 de milioane de tone. Tabloul sumbru al Ruhrului de azi se reflectă la fel de concludent și în alte cifre. În urmă cu 13 ani, numărul minerilor se ridica la 600 000. Astăzi, doar 160 000 mai sînt ocupați în subterane. 94 din cele 175 de mine și-au închis porțile. Tot mai des apar la intrarea diferitelor mine tăblițe cu inscripția: «ULTIMUL SCHIMB». Numărul celor concediați anul trecut trece de 40 000. Cercurile patronale nu ascund însă faptul că, în următorii doi ani, «moartea minelor» va lăsa fără lucru încă 100 000 de oameni. Concedierile de la oțelăriile Krupp sînt și ele edificatoare: numărul angajaților se reduce vertiginos.

În prezent, aproape 50 000 de «oropsiți ai Ruhrului» se află în situația de a-și schimba profesia pentru a-și asigura existența.

Întrebat de ziaristi dacă drama cărbunelui german înseamnă sfîrșitul Ruhrului, primul-ministru al landului Renania de nord-Westfalia, Kühn, a declarat că recent s-a elaborat un «program de restaurare a Ruhrului»,

Bau-Bau

S-a observat cu justete că oamenii adulți fac atitea lucruri nocive fiindcă nu le mai este frică de bau-bau. Cînd ești mic acest mit — «vine bau-bau», «te spun lui bau-bau» — are un mare succes represiv, chiar în cazul copiilor foarte inteligenți, și care copil nu e foarte inteligent? Cînd ești mare și cu scaun la cap, bau-bau dispăre, nimeni nu mai crede în el, fiindcă oamenii adulți sînt — după cum se știe — mai inteligenți decît copiii cei mai inteligenți. Sigur că e foarte greu să găsești un bau-bau serios, autentic, convingător și cotidian. Mai ales cotidian, la nivelul vieții în bucătărie, în sufragerie, pe stradă sau la dentist — unde zice-se că se desfășoară împlîrile cele mai nocive ale vieții noastre. Cine să fie bau-bau? Taxatorul din troleibuz? Portarul? Pentru unii sînt prea concreți. Un mit trebuie să fie la mijloc, între concret și abstract. L-aș propune deci pe Mario Ferrero din Columbia, un om arestat sub acuzația de crimă odioasă și absurdă totodată. Ferrero ar fi ucis mai mulți columbieni care se plimbau pe stradă cu transistoarele deschise la maximum emițînd cîntece și transmîșînd meciuri. Cică nu-i suporta. Interesant e că poliției mobilul crimelor i s-a părut convingător. E drept că la

CRONICA DE TREI SECADE

anchetă s-a descoperit că Ferrero n-a ucis nici un om cu transistor, ci doar unul sau doi cetățeni pașnici — dar asta cred că nu are importanță. Categoria vizată e foarte largă pe plan mondial, cotidiană, foarte antipatică și suficient de inofensivă ca să merite încercarea unei spaimi mortale. Ferrero acesta ar fi bun de bau-bau pentru ea. Cînd auziți un transistor obraznic în troleibuz sau într-o librărie, treceți pe lingă proprietar și șoptiți-i printre dinți, lugrubu: «La noapte, te așteaptă Ferrero!» Poate că «ține»; încercați.

Ruga la zeul Pele

Nu voi uita ușor spaima încercată în ziua de 24 aprilie la orele 8,10 dimineața. În ziua aceea, la ora aceea matinală, Parisul și Monte Carlo au anunțat că pentru meciul Franța-Iugoslavia, care urma să se dispute după-amiaza la Belgrad, un ordinator a anunțat că scorul va fi 2—1 pentru sirbi. O carieră frumoasă care începuse de la vîrsta de 6 ani, cînd tata m-a luat de mîna și m-a dus să văd Venus-Ripensia pe arena Venus, o bogată experiență

un adevărat colac de salvare. Este vorba de un plan pe cinci ani care ar necesita investiții de 2,3 miliarde de mărci. Se urmărește «plantarea» în Ruhr a unor noi industrii care să poată asigura locuri de muncă pentru 60 000 de mineri reprofilați. Orașele cenușii din bazinul Ruhrului trebuie să devină pînă în 1973 «orașe verzi» cu case noi, cu școli și alte instituții de cultură — a declarat premierul renan. Pînă atunci însă inima Ruhrului suferind va continua să treacă încă prin multe și grele încercări.

D. BABOIAN

VA FI PACE ÎN NIGERIA?

După aproape un an de ostilități, cînd trupele federale nigeriene se considerau la un pas de victorie asupra Biafriei, s-a produs un reviriment: rezistența în dirijată la Port Harcourt, biafrezilor, urmată de inițiativa începerii negocierilor de pace. Guvernul de la Lagos a declarat gata să înceapă tratative «oricînd și oriunde», cu condiția ca liderul biafrez Ojukwu să renunțe la secesiune. Biafrezii au cerut ca încetarea focului să figureze în fruntea ordinii de zi, ca tratativele să fie purtate la nivel ministerial și, în orice caz, fiecare part să desemneze un șef de stat african care să o asiste.

De o parte și de alta, restabilirea păcii este așteptată cu înfrigurare, după ce 130 000 de militari și civili din ambele tabere au fost uciși, după ce milioane de oameni și-au părăsit căminele, după ce situația economică s-a agravat la culme. Federația nigeriană a cheltuit 100 de milioane lire sterline pentru armament, iar Biafra 25 de milioane.

În timp ce telegramele de presă anunță începerea tratativelor pentru fixarea localității unde vor avea loc negocierile de pace propriu-zise, ostilitățile continuă. Referindu-se la desfășurarea operațiunilor militare de către forțele federale nigeriene, colonelul Ojukwu arătat că biafrezii își vor continua acțiunile de gueră în cazul cînd trupele federale vor ocupa principalele centre din Biafra. Pe de altă parte, recunoașterea Biafriei de către Tanzania a creat un element nou, în cînd posibilitatea împărțirii sprijinului țărilor africane pentru cele două părți aflate în conflict. Așadar, pacea în Nigeria continuă să se afle sub semnul întrebării.

Z. FLORE

de microbist autentic care n-a jucat niciodată la pronostop pentru ca pasiunea să rămînă pură — de altfel mă pricep prea bine în fotbal ca să pot nimeri din singur rezultat corect — o vocație indiscutabilă de a merge pe orice vreme la meci luînd umbrela cînd nu e cazul și mergînd în cămașă cînd ar trebui să arunc pe umăr fișul, într-un cuvînt viața mea de spectator și atitea alte vieți au fost în primejdie și am stat în alarmă 12—14 ore. N-am vrut să spun nimic mînănu pentru a nu crea panică: meciuri de fotbal cu scorul final știut dinainte, iată o catastrofă. Lozinca noastră: «balonul e rotund» (adică totul e posibil pe teren), sub care se ascunde un univers de enigme, de surprize, de «rezultate bombă», s-ar fi dus evident dracului, ar fi pierit, și o mare tristețe s-ar fi întins peste stadioanele lumii. N-am mîncat nimic toată ziua, m-am rugat pios zeului Pele, la ora cînd știam că începe meciul am căutat febril postu de radio Belgrad — știînd că un meci se poate înțelege în orice limbă a lumii. În minutul 2, crainicul sîrb striga 1-0. În minutul 14 era 3-0. În nici un caz nu mai putea fi 2-1. Mașina era contestată, mașina greșise. Uf! Pele mă auzise.

Radu COSAȘU

CAMERA COMBINATĂ

CIBIN

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dumneavoastră o notă desăvârșită de confort și bun-gust.

Linia suplă precum și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din «camera combinată Cibin» garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. **REALIZATĂ DE ÎNTREPRINDERILE MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE**, camera combinată CIBIN are următoarea componență:

● Dulap combinat cu oglindă	lei 2 432
● Dulap cu două uși	„ 1 351
● Masă extensibilă	„ 677
● Măsuță fantezi	„ 274
● Canapea extensibilă	„ 2 805; 3 003; 3 199
● Fotoliu (se livrează cu 2 fotolii)	„ 766; 809; 851
● Scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)	„ 248; 261; 274

Prețurile la canapea, fotolii și scaune variază în funcție de calitatea stofelor.